

ƏN YAXŞI ƏSƏRLƏR GƏLƏCƏKDƏ YAZILACAQ

Azərbaycanın tarixində Vətən müharibələri mühüm əhəmiyyətə malikdir. Hər iki müharibə haqqında ədəbi nümunələr yazılıb. Zəfərimizə həsr olunan incəsənət nümunələri də yaranır. Hərçənd bəzən bu mövzudakı əsərlərin az olması və ya təbliğatının aparılmaması gileyi də eşidilir.

SƏHİFƏ 10-da

O, BİR ƏFSANƏ İDİ

Anası həkim olmasını istəyirdi. Lakin o, kəşfiyyatçı olmağı seçdi. Füzuli, Cəbrayıl, Hadrutun düşməndən azad olunmasında xüsusi qəhrəmanlığı ilə seçildi.

Ömrünün 18 ilini Vətənə xidmət edən igidlərimizdən biri də xüsusi təyinatlıların baş giziri, kəşfiyyatçı Camal İsmayılovdur. O, 1984-cü il iyulun 7-də Neftçalanın Həsənabad qəsəbəsində anadan olub. 2001-ci ildə orta məktəbi bitirdikdən sonra hərbi xidmətə yollanıb.

Qəhrəman şəhidimizin anası Filərə İsmayılova deyir ki, Camalın Vətən sevgisi uşaq yaşlarından formalaşmış. Hətta bağçaya gedərkən də belə olub: "Müəllimi ona Azərbaycanın fəxri deyirdi..." Camal ailə üzvlərini də çox sevib.

SƏHİFƏ 8-9-da

21-Cİ ƏSRİN TƏK QALIB ORDUSU

Azərbaycanın Silahlı Qüvvələri ardıcıl şəkildə dünyanın ən güclü ordularının reytingində yer almaqdadır. Son olaraq ABŞ-nin "U.S. News and World Report" nəşri tərəfindən təqdim olunan məlumatlarda qeyd edilir ki, Azərbaycan Ordusu dünyanın ən güclü 29-cu Silahlı Qüvvələridir.

İndi biz qalib xalqıq. İşğaldan azad, sərhədləri bütöv, son 200 ildə ilk dəfə itirən yox, itirdiklərini geri qaytaran dövlətik. Tarixi isə itirənlər yox, məhz möhtəşəm qələbələrə imza atanlar yazır.

ŞƏHİDLƏRİMİZƏ, QAZILƏRİMİZƏ MİNNƏTDARIQ

Artıq zəfərimizin dördüncü ilini qeyd edirik. 8 noyabr Azərbaycanın hər bir guşəsində, xüsusilə də işğaldan azad edilmiş ərazilərimizdə böyük sevinc və qürurla, coşquyla qeyd edilir. Bu qüruru, bu sevinci bizlərə bəxş edən müzəffər Ali Baş Komandan, Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi altında torpaqlarımızın azadlığı uğrunda canlarını fəda etmiş şəhidlərimiz, qazilərimizdir.

SƏHİFƏ 3-də

-CÜ İLİ

"HƏR KƏS BİLİRDİ Kİ, QALIBİYYƏTƏ DOĞRU GEDİR..."

Polkovnik Rəqif İsmayılov: "30 il ərzində düşmən güclü istehkamlar qurmuşdu. Onlar elə bilirdilər ki, Azərbaycan Ordusu o sədləri yarıb keçə bilməyəcək. Əmrin nə zaman gələcəyini bilmirdik. Amma biz müharibəyə həmişə hazır olmuşuq".

"Yolu çəkərkən, körpülər qurarkən şəhid olan dostlarımız oldu. Düşmənin artilleriya atəşi altında iş görürdük. Əgər yolu çəkməsəydik, qoşunlarımız həmin ərazilərə daxil ola bilməyəcəkdi. Əsgərlərimiz 18-20 dərəcə şaxtada iş görürdülər".

SƏHİFƏ 7-də

BÖYÜKŞOR-PIRŞAĞI YOLU AÇILDI

Prezident İlham Əliyev noyabrın 7-də Böyükşor-Pirşağı yeni avtomobil yolunun açılışında iştirak edib. Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyinin İdarə Heyətinin sədri Saleh Məmmədov dövlətimizin başçısına görülən işlər barədə məlumat verib. Bildirilib ki, Böyükşor-Pirşağı yeni avtomobil yolunun uzunluğu 12,7 kilometrdir. Yeni yol başlanğıcını Balaxanı qəsəbəsinin ərazisindən (Böyükşor gölü) götürməklə, Digah və Məmmədli qəsəbələrindən keçərək Kürdəxanı və Pirşağı qəsəbələrinə qədər uzanır. Paytaxtda nəqliyyat axınının tənzimlənməsində böyük rol oynayacaq bu yol 1b texniki dərəcəyə uyğun olaraq ən müasir tələblər səviyyəsində inşa edilib və 6 hərəkət zolağından ibarətdir. Layihəyə əsasən yolboyu 6 yol ötürücüsü və bir avtomobil keçidi inşa edilib. Bundan başqa, yolboyu 3 yerdə "U" tipli geri dönüş keçidi yaradılıb. Həm nəqliyyat vasitələrinin, həm də piyadaların ərazidə rahat və təhlükəsiz hərəkətini təmin etmək üçün yeni piyada səkiləri salınıb. Yeni

avtomobil yolunun hər iki istiqaməti üzrə velosiped zolaqları salınıb, yolboyu müasir işıqlandırma sistemi quraşdırılıb. Layihəyə uyğun olaraq, ayırıcı zolaqlarda və yol kənarlarında əlavə abadlıq işləri görülmüşdür. Bundan başqa, müasir tələblər nəzərə alınaraq yolun 3-cü kilometrində elektrik avtomobilləri üçün enerjidoldurma qurğuları quraşdırılıb. Qeyd edək ki, Azərbaycan Prezidentinin Sərəncamına əsasən, Bakı şəhərinin perspektiv inkişafı nəzərə alınmaqla Böyükşor-Pirşağı avtomobil yolunun tikintisi Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyi tərəfindən icra olunub. Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə ölkəmizdə həyata keçirilən sosialyönümlü siyasətin tərkib hissələrindən biri də müasir yol infrastrukturunun yaradılmasıdır. Son illərdə bu sahədə çox mühüm uğurlar əldə olunub və yeni layihələrin icrası davam etdirilir. Yol infrastrukturunun yenilənməsi ilə bağlı görülən işlər həm ölkə əhəmiyyətli yolları, həm də kənd yollarını əhatə edir.

MƏRKƏZİ PARKIN ÜÇÜNCÜ HİSSƏSİ İSTİFADƏYƏ VERİLDİ

Mərkəzi Parkın üçüncü hissəsinin 9 hektar ərazisi tam abadlaşdırılıb, burada ən müasir tələblərə uyğun yeni istirahət zonası yaradılıb. Ümumilikdə parkın bu hissəsinin 7,4 hektarında 19 növdə 3 min 500 ağac, 25 mindən çox gül və kol bitkiləri əkilib.

Prezident İlham Əliyev noyabrın 7-də Bakıda Mərkəzi Parkın üçüncü hissəsinin açılışında iştirak edib. Dövlət başçısına paytaxtın Yasamal rayonu ərazisində yerləşən parkda görülən işlər barədə məlumat verilib. Qeyd edək ki, Mərkəzi Parkın birinci hissəsi 2019-cu il mayın 22-də Prezident İlham Əliyevin və birinci xanım Mehriban Əliyevanın iştirakı ilə istifadəyə verilib. Parkın ikinci hissəsinin açılışı isə 2022-ci il dekabrın 30-da olub. Prezident İlham Əliyev açılışda iştirak edib.

DOQQUZ HEKTAR ƏRAZİSİ TAM ABADLAŞDIRILIB

Bildirilib ki, növbəti mərhələdə isə Mərkəzi Parkın üçüncü hissəsinin 9 hektar ərazisi tam abadlaşdırılıb, burada ən müasir tələblərə uyğun yeni istirahət zonası yaradılıb. Parkın yeni hissəsinin ümumi ərazisi illərdir yığılıb qalmış tullantılardan təmizlənilib, torpaq səthi dəyişdirilib və müvafiq aqrotexniki tədbirlər görülmüşdür. Ümumilikdə parkın bu hissəsinin 7,4 hektarında 19 növdə 3 min 500 ağac, 25 mindən çox gül və kol bitkiləri əkilib. Burada yaşıllaşdırmanın

daha səmərəli olması üçün əraziyə 60 min kubmetrə yaxın münbit torpaq tökülüb, müasir suvarma sistemi qurulub.

İLİN FƏSİLLƏRİNİ ÖZÜNDƏ ƏKS ETDİRİR

Mərkəzi Parkın yaşıllaşdırma konsepsiyasının əsas xüsusiyyəti bu istirahət məkanının ilin fəsillərini özündə əks etdirməsidir. Layihənin ən mühüm xüsusiyyətlərindən biri piyadaların Abdulla Şaiq küçəsinin hərəkət hissəsindən keçmədən maneəsiz gediş-gəlişi üçün yeraltı tunelin inşa edilməsidir. Onun inşası ilə Mərkəzi Parkın 1-ci, 2-ci və 3-cü hissələri arasında tam bağlantı yaradılıb. Ərazidə 3 fəvvarə kompleksi inşa edilib, idman qurğuları quraşdırılıb, uşaqlar üçün, həmçinin futbol-basketbol meydanları, yaşlı insanların asudə vaxtlarının səmərəli təşkili üçün şahmat və stolüstü oyun meydanları salınıb. Həmçinin burada süni göl və ətrafında söhbətgahlar yaradılıb ki, bu da şəhərimizin qonaqlarının və sakinlərin istirahətlərini daha maraqlı etmək üçün mühüm rol oynayır.

Paytaxtın ən gözəl istirahət guşələrindən biri

Beləliklə, Mərkəzi Parkın üçüncü hissəsinin istifadəyə verilməsi ilə keçmiş "Sovetski" adlanan ərazidə salınan parkın ümumi sahəsi 35,4 hektara çatdırılıb və bura paytaxtın ən gözəl istirahət guşələrindən birinə çevrilib.

Xatırladaq ki, Prezident İlham Əliyevin tapşırıq və göstərişlərinə uyğun olaraq Bakı şəhərində həyata keçirilən abadlıq-quruculuq işlərinin həcmi son illərdə daha da artıb. Paytaxt sakinlərinin və ölkəmizə gələn turistlərin istirahəti üçün

gücləndirilməsi və insanların səmərəli istirahəti baxımından mühüm əhəmiyyət daşıyır.

MÜASİR İŞIQLANDIRMA SİSTEMİ QURULUB

İstirahət parkında müasir işıqlandırma sistemi də qurulub. Ərazinin abadlaşdırılması zamanı burada XIX əsrin sonu-XX əsrin əvvəllərində inşa edilən və yerli sakinlər arasında "Təndir Hamamı" kimi tanınan tarixi-memarlıq abidəsi bərpa edilərək əvvəlki simasına qaytarılıb. Parkın ətrafındakı tarixi və digər yaşayış binaları əsaslı təmir olunub, Süleyman Tağızadə və Nəbat Aşurbəyova küçələrinə yeni asfalt örtüyü döşənilib, piyada səkiləri və parklanma yerləri yaradılıb, işıq dirəkləri quraşdırılıb və digər işlər görülmüşdür.

Ümumilikdə Mərkəzi Parkın üçüncü mərhələsinin tikintisi yekunlaşdıqdan, ərazidə yeni yaşıllaşdırma və abadlıq işləri görüldükdən sonra Təzəpir məscidi kompleksinin və Süleyman Tağızadə küçəsində yerləşən İmam Hüseyn məscidinin mənzərəsi tam olaraq açılıb.

TARIXİ ZƏFƏRİN DÖRDÜNCÜ İLİ

İndi biz qalib xalqıq, qalib ölkəyik. İşğaldan azad, sərhədləri bütöv, son 200 ildə ilk dəfə itirən yox, itirdiklərini geri qaytaran dövlətik. Tarixi isə itirənlər yox, məhz möhtəşəm qələbələrə imza atanlar yazır.

AZAD ƏLİYEV
azad.eliyev@kaspi.az

Müasir Azərbaycanın dövlətçilik tarixində yeni bir səhifə açan Zəfərimiz bu gün dünyaya bizi qalib xalq, qalib dövlət kimi tanıdır. 8 Noyabr suverenliyi, ərazi bütövlüyü tam təmin edilmiş güclü Azərbaycan deməkdir.

Artıq zəfərimizin dördüncü ilini qeyd edirik. 8 noyabr Azərbaycanın hər bir guşəsində, xüsusilə də işğaldan azad edilmiş ərazilərimizdə böyük sevinc və qürur, coşquyla qeyd edilir. Bu qüruru, bu sevinci bizlərə bəxş edən müzəffər Ali Baş Komandan, Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi altında torpaqlarımızın azadlığı uğrunda canlarını fəda etmiş şəhidlərimiz, qazilərimizdir.

SABAH OLAN İNAMIMIZI ŞƏRTLƏNDİRƏN AMİLLƏR

Qələbəmizdən bizi ayıran hər gün onun ölkəmiz, xalqımız üçün əhəmiyyətini daha dərinlən təhlil etməyə, daha yaxşı anlamağa imkan verir. Bu illər ərzində keçdiyimiz yolda əldə etdiklərimiz, əslində gələcəkdə qarşıya qoyduğumuz hədəflərimizin açıdır. Bu hədəflərə doğru daha güclü addımlarla irəliləmək üçün qələbəmiz sayəsində sahib olduqlarımızı qoruyub saxlamağı bacarmalı, güclü, müstəqil və suverenliyi tam təmin olunmuş Azərbaycanın təməl daşlarını daha da sağlamlaşdırmalıyıq. Güclü Ordu, güclü iqtisadiyyat, qələbəmizdə mühüm rol oynayan cəmiyyətdəki birlik, dövlətinə, xalqına, ölkəsinə bağlı vətənpərvər gənclik - bunlardır bizim sabaha olan inamımızı şərtləndirən amillər. Tarixi qələbəmizin memarı, Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə bu istiqamətlərin hər biri üzrə uğurlu nəticələrə imza atılmaqdadır. İndi ölkəmiz qarşısında iki mühüm vəzifə var: güclü ordu quruculuğunu davam etdirmək və işğaldan azad edilən ərazilərimizin bərpası.

21-Cİ ƏSRİN TƏK QALIB ORDUSU

Artıq Azərbaycan Ordusu "21-ci əsrin tək qalib ordusu" kimi tanınır. İstər 44 günlük Vətən müharibəsində, istərsə də bir gündən az davam edən antiterror tədbirləri zamanı Silahlı Qüvvələrimizin göstərdiyi peşəkarlıq, beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərinə, müharibə qanunlarına tam riayət etməsi beynəlxalq səviyyədə qəbul edilir. Təcrübəmiz bir çox hərbi mərkəzlərdə xüsusi olaraq araşdırılır. Bunun məntiqi nəticəsi olaraq, Azərbaycanın Silahlı Qüvvələri ardıcıl şəkildə dünyanın ən güclü ordularının reytingində yer almaqdadır. Son

olaraq ABŞ-nin "U.S. News and World Report" nəşri tərəfindən təqdim olunan məlumatlarda qeyd edilir ki, Azərbaycan Ordusu dünyanın ən güclü 29-cu Silahlı Qüvvələridir.

SÜLH YOLUNDA ƏNGƏL QALMAYIB

Zəfərimizin siyasi əhəmiyyətinə gəldikdə isə, 8 Noyabr - Zəfər günü Cənubi Qafqazda davamlı sülhün, sabitliyin əldə edilməsi istiqamətində ən böyük maneəni, işğal faktını aradan qaldırıb. İndi Bakı və İrəvan arasında sülh istiqamətində danışıqlar aparılır ki, bunun da məntiqi sonluqla yekunlaşması

ilk növbədə İrəvandan asılıdır. Digər tərəfdən, vaxtilə bölgəmizdə münaqişənin varlığından qidalanaraq özlərinin maraqlarını təmin edən kənar qüvvələr artıq yeni reallıqlarla üzləşiblər. Bu reallıqlar Cənubi Qafqazda əsas söz sahibinin Azərbaycan olduğunun beynəlxalq ictimaiyyət tərəfindən birmənalı olaraq qəbul edilməsidir. Tarixi qələbəmiz bizə həm də keçən müddətdə əsl dostlarımızın kimlər olduğunu aydınlaşdırmaq, beynəlxalq və ikitərəfli münasibətlərimizi məhz bu reallıqlar üzərindən qurmaq fürsəti tanıdı.

BÖLGƏMİZ ÜÇÜN UNİKAL İQTİSADI İMKANLAR

Zəfərimiz tək Azərbaycanın yox, eləcə də bütün bölgənin sürətli iqtisadi inkişafı üçün unikal imkanlar yaradıb. Təbii ki, Azərbaycan üçün bu zəfər 30 ildən artıq işğal altında qalan ən münbit torpaqlarımızın yenidən ölkə iqtisadiyyatına qazandırılması baxımından mühüm əhəmiyyət daşıyır. Eyni zamanda, işğal faktının aradan qalxması ilə ölkəmiz dünya maliyyə qurumları tərəfindən artıq riskli zona kimi qiymətləndirilmir. Nəticədə beynəlxalq aləmdə davam edən gerginliklər fonunda xarici investorlar Azərbaycanı sabit inkişaf edən dövlət kimi qəbul edirlər. Bunun

nəticəsində ölkəmizə sərmayə qoyuluşları xeyli dərəcədə artıb. Bu amil ölkənin iqtisadi inkişafında özünəməxsus yer tutur. Region və daha geniş miqyasda iqtisadi imkanlara gəldikdə isə, söhbət ilk növbədə tranzit nəqliyyat dəhlizlərinin, xüsusilə də Zəngəzur dəhlizinin açılmasından gedir. Beynəlxalq ekspertlər də bildirirlər ki, son illər yaşanan kataklizmlər

fonunda Zəngəzur dəhlizi Şərqlə Qər arasında sabit ticarət və nəqliyyat xəbi kimi müstəsna əhəmiyyətə malikdir. Dəhlizin işə düşməsi tək Azərbaycan yox, eləcə də Ermənistan, həmçinin Mərkəzi Asiya ölkələri üçün də unikal fürsətdir.

Bəlkə də Zəfərimizlə bağlı bu fikirləri dəfələrlə yazmışıq. Ancaq hər keçən gün onun dəyərini daha yaxşı anlayırıq. İndi biz qalib xalqıq, qalib ölkəyik. İşğaldan azad, sərhədləri bütöv, son 200 ildə ilk dəfə itirən yox, itirdiklərimizi geri qaytaran bir dövlətik. Tarixi itirənləri yox, zəfər qazananları yazır. Tarixi itirənlər yox, məhz möhtəşəm qələbələrə imza atan xalqlar yaradır.

Zəfərimiz mübarək!

ТҮРК МАМЛЕКЕТТЕР УЮМУНУН
МАМЛЕКЕТ БАШЧИЛАРЫНЫН
КЕҢЕШИНІН 11-САММИТИ

2024-жылдын 6-ноябры,
Бишкек

11TH SUMMIT OF THE COUNCIL
OF HEADS OF STATE OF THE
ORGANIZATION OF TURKIC STATES

November 6, 2024
Bishkek

TÜRK DÖVLƏTLƏRİNİN BİRLİK NÜMAYİŞİ

Hələ 2009-cu ildə Türk Dövlətləri Təşkilatı yaranan zamanda İlham Əliyev onun Azərbaycan, region və dünya üçün strateji mənfəətlərini hesablamışdı. İndi TDT regional sülhü və təhlükəsizliyi qarantia altına ala biləcək dəyər qazanıb.

AQŞIN KƏRİMOV

Noyabrın 6-da Bişkekdə Türk Dövlətləri Təşkilatının (TDT) Dövlət Başçıları 11-ci Zirvə görüşü keçirildi. TDT-nin ali sammitində Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev də iştirak etdi.

TDT-DƏ AZƏRBAYCAN-TÜRKİYƏ GÜCÜ

Azərbaycan və Türkiyə TDT-nin aparıcı qüvvəsidir və bu iki strateji müttəfiq Rusiya, Çin və Qərb arasındakı çəkişmə fonunda təşkilatın qələbəsinə ərsəyə gətirir. Qazaxıstan, Qırğızıstan, Özbəkistan kimi Mərkəzi Asiya regionunu əhatə edən dövlətlər isə tamhüquqlu üzv kimi Bakı ilə Ankaranın strateji müttəfiqliyinin formalaşdırıldığı regional nizamda uyğunlaşma rejimindədirlər. Bütün bunlar həm TDT-yə üzv dövlətləri, həm də müşahidəçi statusunda olan ölkələri ikitərəfli, çoxtərəfli qaydada qarşılıqlı məsuliyyət əsasında maraqlı tərəflərə çevirir. Bununla yanaşı, TDT təkcə iqtisadi-siyasi

resursların cəmləşdiyi məkanın da fövqündə bir status qazanır. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevlə türkiyəli həmkarı Rəcəb Tayyib Ərdoğanın Bişkekdəki görüşündə Bakı ilə Ankaranın strateji müttəfiqliyinin TDT-də daha da irəliyə aparılması istiqamətində müzakirələrin getdiyini deyə bilər.

Azərbaycanla Türkiyənin müstəqil maraqlarını önə çəkərək TDT-nin ürayinə yerləşdirməsi bütün region və beynəlxalq geosiyasi səhnə üçün əhəmiyyətli uğurlar gətirir. Beləliklə, TDT regional çərçivələri də keçərək global kredo hazırlayır və Rusiya, Qərb və Çin qarşısındakı fonunda alternativ əməkdaşlıq platformasına xitab edir.

İLHAM ƏLİYEVİN STRATEJİ DÜŞÜNCƏSİ

TDT-nin formalaşmasında və özünü geosiyasi nizamda yerləşdirməsində Azərbaycan lideri İlham Əliyevin strategiyası və iti zəkası böyük rol oynayıb. Bişkekdə İlham Əliyevə “Çingiz Aytmatov” ordeni təqdim edilməsi onun şəxsiyyətinə və strateji zəkasına verilən qiymət kimi dəyərləndirilə bilər.

Qeyd edək ki, İlham Əliyev hələ Qarabağ münaqişəsi zamanında Cənubi Qafqaz regionunda və ondan kənarda baş verən hadisələrin Azərbaycana birbaşa, dolayı təsirlərini düzgün təhlil etmişdi. TDT-nin hələ 2009-cu ildə Naxçıvanda yaradıldığı zamanda İlham Əliyev bu təşkilatın dünyaya və regiona təsirlərini ölçərək onu Azərbaycan üçün strateji mənfəətlərini hesablamışdı. İndi TDT regional sülhü və təhlükəsizliyi qarantia altına ala biləcək dəyər qazanaraq özünü global asılılıq dərəcəsindən azad edir. İlham Əliyevin 11-ci Zirvə

görüşündə “İyul ayında Şuşa şəhərində keçirilmiş Dövlət başçıları qeyri-rəsmi Zirvə görüşündə imzalanmış Qarabağ Bəyannaməsi əməkdaşlığın daha da dərinləşməsinə töhfə verir” deməsi TDT-nin keçdiyi yola nəzər salır. Artıq TDT Cənubi Qafqazdan Mərkəzi Asiyaya uzanan coğrafiya üzrə reallıqlarını Azərbaycanın öz ərazi bütövlüyü və suverenliyini təmin etməsi üzərində qurur. Burada Azərbaycanın strateji layihəsi olan Zəngəzur dəhlizini Çindən başlayıb Qazaxıstandan, Azərbaycandan, Gürcüstandan və Türkiyədən keçərək Avropaya uzanan ticarət marşrutu olan Orta Dəhlizin parametrləri ilə uyğunlaşdırması TDT-nin geoiqtisadi vektoruna müsbət yön verir.

Prezident İlham Əliyev deyib: “Hazırda Orta Dəhlizin rəqəmsallaşdırılması və ticarətin asanlaşdırılması

istiqamətində bir sıra layihələr icra olunur. Bu layihələr logistika səmərəliliyinin artırılmasına və xərclərin azaldılmasına təsir edəcək”.

Prezidentdən bu iqtibas onu göstərir ki, Orta Dəhliz üzrə TDT-nin böyük strateji alyans olması üçün lazım olan bütün parametrlərə, o cümlədən rəqəmsallaşma istiqamətlərinə xüsusi diqqət ayrılmalıdır. Bu istiqamət Zəngəzur dəhlizinin əhəmiyyətini artıran faktorlar sırasında qiymətlidir. Təbii ki, bu, Azərbaycan və Türkiyənin faktiki başçılıq etdiyi TDT komandasını gücləndirəcək, hətta mümkün hərbi ittifaq halına gətirə biləcək tendensiyaya hazırlayır.

COP29 VƏ TDT

TDT-nin Bişkek zirvəsi Azərbaycanda noyabrın 11-dən 22-nə qədər keçiriləcək mötəbər beynəlxalq tədbirə - COP29-a regional dəstəklərin artması baxımından da önəm daşıyır. Sammit çərçivəsində

edilən çıxışlarda və İlham Əliyevin Rəcəb Tayyib Ərdoğanla görüşündə COP29-a xüsusi yer ayrılması Azərbaycana qarşı informasiya kampaniyası aparan qüvvələrə əks-cəbhə yaradır. Bu, Azərbaycanın əhəmiyyətini anlayan Qərb üçün siqnaldir, ən azından ona görə ki:

- Azərbaycan Avropaya ənənəvi enerji resursları ilə yanaşı, yaşıl enerji də ixrac etməyi planlaşdırır,

- Azərbaycan olmadan Avropa İttifaqı üçün əhəmiyyətli Orta Dəhlizin reallaşmaq imkanları aşağıdır.

TDT çərçivəsində isə Azərbaycana COP29-la əlaqədar güclü dəstəyin ifadə olunmasından sonra Qərbin Bakıya qarşı tutduğu mövqe zəifləyir. Beləliklə, Qərb Azərbaycanla münasibətləri yaxşılaşdırmaq üçün mövcud razılaşmaları sabotaj etməkdənsə, onun daha da dərinləşməsinə maraq göstərəcək.

COP29-dan sonra Qərbin Azərbaycanın enerji resurslarına olan marağı və onların idxalını artırmaq planları səbəbindən Bakının mövqeləri daha da güclənəcək. Bu, TDT-nin strateji aktivlərinə əlavə portfel verəcək.

SOCAR BEYNƏLXALQ NEFT SƏRGİSİNDƏ İŞTİRAK EDİB

Azərbaycan Dövlət Neft Şirkəti (SOCAR) noyabrın 4-7-də Birləşmiş Ərəb Əmirliklərində (BƏƏ) keçirilən beynəlxalq neft sərgisində və konfransında iştirak edib. “Report” xəbər verir ki, bu barədə SOCAR “X” sosial şəbəkəsindəki hesabında məlumat verib.

“Əbu-Dabi Beynəlxalq Neft Sərgisi və Konfransı-ADIPEC 2024”də SOCAR öz stendi ilə təmsil olunur”, - paylaşımında qeyd olunub.

Xatırladaq ki, ADIPEC 2024 konfransında insanlara, planetə fayda verəcək ümumi iqtisadi transformasiyanın sürətləndirilməsində enerjinin rolu araşdırılıb. Müxtəlif ölkələri təmsil edən 16 min 500-dən çox nümayəndənin qatıldığı konfransda 1 600-dən çox spiker yer alıb. Konfrans çərçivəsində 350-dən çox sessiya keçirilib.

“NAR”IN DƏSTƏYİ İLƏ EKOLOGİYA MÖVZUSUNDA TƏLİM KEÇİRİLİB

Ölkənin ən sərfəli mobil operatoru “Nar” sosial məsuliyyət prinsiplərinə uyğun olaraq, COP29 ərəfəsində jurnalistlər üçün ekologiya mövzusunda təlimin keçirilməsinə dəstək olub. “Azərbaycan Jurnalistlər Şəbəkəsi” İB-nin təşkilatçılığı ilə COP29 konfransına hazırlıq məqsədilə keçirilən bu təlimdə yerli peşəkar jurnalistlər iştirak edib.

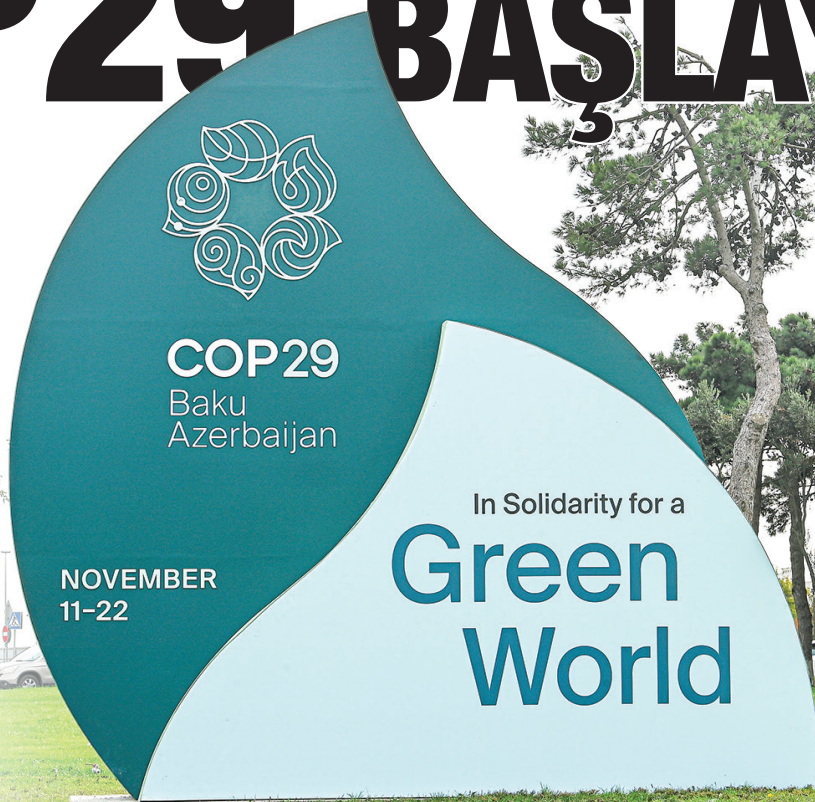
Təlimi iqlim mövzusu üzrə beynəlxalq təcrübəli ekspert və COP konfranslarının daimi iştirakçısı Tais Gadea Lara aparıb. O, iqlim mövzusunda çoxsaylı beynəlxalq tədbirlərdə iştirakı ilə əldə etdiyi bilik və təcrübəni bölüşərək jurnalistlərə ekologiya mövzusunda məlumat toplama və araşdırma üsullarını təqdim edib.

Peşəkar təlimçi media əməkdaşlarına global istiləşmə, iqlim dəyişikliyi ilə mübarizə istiqamətində effektiv layihələrin hazırlanması və onların büdcəsinin düzgün idarə olunmasının əhəmiyyəti barədə geniş məlumat verib. Jurnalistlər iqlim dəyişikliyi ilə bağlı mövzuların mediada işıqlandırılması üçün yeni biliklər və peşəkar yanaşmalar əldə ediblər.

“Nar” bu layihəyə dəstək verərək ekologiya mövzusu üzrə maarifləndirmə və iqlim dəyişiklikləri ilə mübarizədə medianın rolunu gücləndirməyə töhfə verir. Layihə həm də şirkətin ESG (Ətraf mühit, Sosial məsuliyyət və Korporativ idarəetmə) prinsiplərinə uyğun fəaliyyətini və COP29-un məqsədlərinə dəstəyini göstərir.

COP29 BAŞLAYIR

Bakı COP29-a tam hazırdır. Paytaxt dünyanın ali qonaqlarını və 80 minə yaxın nümayəndə heyətini ən yüksək səviyyədə qarşılamaq üçün səfərbər olub.

COP29-a sayılı günlər qalıb. Bu mötəbər tədbirə kimlərin qatılacağı artıq dəqiqləşib. Hazırkı prosesləri də son mərhələdədir. BMT-nin İqlim Dəyişikliyi üzrə Çərçivə Konvensiyasına üzv olan dövlətlərin 50 prezidenti, 10 vitse-prezidenti, 20 hökumət başçısı və iki vəliəhd şahzadəsi noyabrın 12-13-də COP29 İqlim Fəaliyyəti üzrə Qlobal Liderlik Sammitinin yüksək səviyyəli segmentində rəsmi bəyanatlarla çıxış edəcəklər.

Sammitin ilk günündə Qazaxıstan prezidenti Kasım-Jomart Tokayev, Serbiya Prezidenti Aleksandr Vuçiq, Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan, Özbəkistan Prezidenti Şavkat Mirziyoyev, Polşa Prezidenti Andrey Duda, Qırğızıstan Prezidenti Sadır Japarov, Belarus Prezidenti Aleksandr Lukaşenko, Bolqarıstan Prezidenti

Rumen Radev, Finlandiya Prezidenti Alexander Stubb və Avropa Şurasının rəhbəri Şarl Mişel və başqalarının çıxışları gözlənilir.

Həmçinin İspaniyanın Baş naziri Pedro Sançes, Belçikanın Baş naziri Alexander De Croo və Böyük Britaniyanın Baş naziri Keir Starmer, Səudiyyə Ərəbistanının vəliəhdi və Baş nazir Məhəmməd bin Salman bin Əbdüləziz Əl Səud bəyanatlarla çıxış edəcəklər.

Noyabrın 13-də dövlət və hökumət başçıların çıxışları davam etdiriləcək. Bosniya və Herseqovina Rəyasət Heyətinin Sədri, Monqolustan Prezidenti, Braziliya, Tanzaniya və Anqolanın vitse-prezidentləri, Yunanıstan, Xorvatiya, Malta, İtaliya, Gürcüstan, Macarıstan, Albaniya, Pakistan, Rusiya, Niderland baş nazirləri və başqaları çıxış edəcəklər.

50-DƏN ÇOX TƏCİLİ TİBBİ YARDIM BRIQADASI

“COP29 zamanı daha çox sərnəşin axını olan “28 May”, “Elmlər Akademiyası” və “Koroğlu” stansiyalarında tibb məntəqələri fəaliyyət göstərəcək. Bunu Bakı Baş Səhiyyə Mərkəzi publik şəxsin direktoru

Elçin Əmirov deyib. Onun sözlərinə görə, tibb məntəqələrinin fəaliyyət göstərmə səbəbi səhiyyə xidmətinin daha əlçatan olmasını təşkil etməkdir.

“COP29-la əlaqədar olaraq 50-dən çox təcili tibbi

BEYNƏLXALQ AEROPORTUN FƏALİYYƏTİNDƏ MÜVƏQQƏTİ DƏYİŞİKLİK

COP29 ilə əlaqədar Heydər Əliyev Beynəlxalq Aeroportu da fəaliyyətində müvəqqəti dəyişikliklər tətbiq edəcək. Sərnəşinlərə bu dövrdə səyahətlərini öncədən planlaşdırmaları tövsiyə olunur.

Noyabrın 10-14-də yalnız aviabiletli olan sərnəşinlər “Terminal 1” və “Terminal 2”yə daxil ola biləcəklər. Hava limanının qarşısındakı dayanacaq zonası yalnız xüsusi təyinatlı nəqliyyat vasitələri üçün ayrılacaq. Bu səbəbdən noyabrın 10-14-də hava limanı ərazisində nəqliyyat vasitələrinin park edilməsinə icazə verilməyəcək və yalnız sərnəşinlərin düşürülməsi mümkün olacaq.

COP29 müddətində (10-22 noyabr) H1 və H2 ekspress avtobusları sərnəşinlərə hava limanına rahat çatmaq imkanı yaradacaq. H1 avtobusu 10 dəqiqəlik intervalla metronun “28 May” stansiyası, H2 isə 15 dəqiqəlik intervalla metronun “Əhmədli” stansiyası marşrutları üzrə fasiləsiz xidmət göstərəcək. Gediş ödənişsiz olacaq.

BAKİ METROSUNDA QƏRARGAH FƏALİYYƏT GÖSTƏRƏCƏK

COP29 zamanı “Bakı Metropoliteni” QSC-də qərargah fəaliyyət göstərəcək. “Bakı Metropoliteni” QSC-nin rəis müavini Hidayət Məmmədov qeyd edib ki, Bakı metrosu paytaxtda keçirilən kütləvi tədbirlərlə əlaqədar əməliyyat planına uyğun olaraq, COP29-un xüsusiyyətləri nəzərə alınmaqla, hazırlıqları başa çatdırıb: “Qərargahın fəaliyyətində əlaqələndirmə, situasiya mərkəzlərinin işi və işçi qrupların fəaliyyəti tənzimlənəcək. Burada təşkilati, kommunikasiya və bir sıra digər məsələlərlə bağlı məsul şəxslər müəyyən edilməklə tənzimləmə mexanizmləri qurulub”.

H.Məmmədov əlavə edib ki, “Bakı Metropoliteni” QSC üzrə stansiyaların rəhbər və işçi heyətinin iş rejimi müəyyən edilib. Bununla yanaşı, müxtəlif struktur və sahələrin rəhbərlərinin daxil olduğu əlavə nəzarət cədvəlləri təyin olunub.

yardım briqadası yaradılıb. Tibb məntəqələri lazımi bütün avadanlıqla təmin olunub. Bundan başqa, təcili tibbi yardım maşınlarının COP29 zolaqları ilə hərəkəti nəzərdə tutulur”, - deyə E.Əmirov bildirib.

KONSTITUSİYAYA DƏYİŞİKLİKLƏRLƏ BAĞLI İRƏVANDAN GƏLƏN İMPULSLAR HEÇ DƏ POZİTİV DEYİL

SÜLH YOLUNDAKI KONSTITUSİYA ƏNGƏLİ

İrəvandan göndərilən 11-ci təkliflər paketinə Bakıdan verilən reaksiyanın məzmunu və xarakterindən asılı olmayaraq, bir faktor xüsusi maraq kəsb edir - Ermənistanda konstitusiya dəyişikliyi. Bu problemlə bağlı İrəvandan gələn impulsar hələ də pozitiv deyil.

**RÜSTƏM
QARAXANLI**

Ermənistan və Azərbaycan XİN-ləri arasında yekun sülh müqaviləsinin layihəsinə dair 11-ci təkliflər paketinin mübadiləsi əvvəlkilərdən fərqli olaraq çox vaxt aparmadı. Noyabrın 5-i səhər saatlarında Ermənistanın xarici siyasət idarəsi layihə ilə bağlı növbəti təkliflərini Bakıya göndərdiklərini açıqladı. Gün başa çatmamış, cəmi bir neçə saat sonra isə Azərbaycan XİN-i Ermənistanın təklifləri ilə bağlı cavabını İrəvana ünvanladıklarını bildirdi. Prosesin olduqca qısa zaman kəsiyinə başa gəlməsi tərəflərin mübahisəli məqamları aşib finiş xəttinə çatdıqlarına dəlalət edə bilərmə?

KONSENSUS VARMİ?

Danışıqların pozitiv məcrada irəliləməsi və tərəflərin yekun sülhün imzalanması anına çatdıqlarına işarə edən dəlillər az deyil. Kazanda, BRICS-in sammiti çərçivəsində liderlərin ətraflı fikir mübadiləsi aparmaları, daha sonra isə problemlə birbaşa məşğul olan heyətlərlə əvvəlcədən elan edilməyən müzakirələrin keçirilməsi gündəmdə yekun dəqiqləşdirmələrin olduğu təəvvürünü yaratdı. Hətta sammitin gedişində XİN rəhbərlərinin dövlət başçılarının yanına gəlmələri, onlardan alınan tapşırıqları qeyd etmələri də buna dəlalət edirdi. Artıq heyətlərlə keçirilən müzakirələrdə sülh müqaviləsinə hazırlıq prosesinin intensivləşdirilməsi göstərişinin verilməsi və noyabrın 1-də sərhəddə delimitasiya və demarkasiya prosesinə məsul işçi qruplarının bir araya gəlmələri Kazanda əldə

edilən razılaşmanın icra mərhələsində olduğunu nümayiş etdirdi. Şübhəsiz ki, sülh prosesinin sürətlənməsinə stimül olan bir sıra ciddi amillər var və onlardan ən əsası Bakıda keçiriləcək COP29-dur. Tam yəqinləşməyən informasiyaya görə, sammitdə Ermənistanı XİN başçısı Ararat Mirzoyan təmsil edəcək. Həm beynəlxalq birliyin göstərdiyi dəstək, həm də yerdəki realıq Bakıda tərəflərin hansısa nailiyyəti anons edəcək çərçivə anlaşmasının imzalanmasını labüdü edir. Xatırladaq ki, BRICS-in sammiti ərəfəsində ABŞ-nin mövcud Prezidenti Co Bayden hər iki liderə xüsusi məktubla müraciət edərək sülh prosesini yekunlaşdırmağa səsləmişdi. Kazanda isə Rusiya Prezidenti Vladimir Putin Bakı ilə İrəvan arasında əldə edilmiş nailiyyətləri salamladıqlarını bəyan etdi.

Danışıqların gedişində əksər hallarda narazı kimi görünən Mirzoyan bir neçə gün öncə kifayət qədər optimist məzmunlu açıqlama verdi: “Dəqiqləşdiriləsi 1-2 məqam var və onların da öhdəsindən gələcəyik”. 11-ci təkliflər paketinin belə tez bir zamanda İrəvan-Bakı və əks marşrutla mübadilə obyektı olması ehtimal ki, tərəflərin həmin “dəqiqləşdiriləsi 1-2 məqam” ətrafında konsensusa gəldiklərini göstərir.

KOSMETİK DÜZƏLİŞLƏR

Bununla belə, əks ssenari də istisna edilməməlidir. Yeni rəsmi Bakının çox qısa zamanda İrəvandan gələn təklifləri geri qaytarması rədd göstəricisi də ola bilər. Azərbaycanın tələsən yeri yoxdur və bisməmiş sülh müqaviləsinə imzalaması da məqbul saymır. Rəsmi Bakı ərazi bütövlüyünü təmin, sərhədlərini və tam suverenliyini bərpa edib. Sülh sazişinin imzalanması ilə kağızda deyil, realıqda əlaqəli olan bir sıra proseslərin isə alternativ həll variantları mövcuddur. Məsələn, götürək regional logistika problemini. Zəngəzur dəhlizi yoxdur, ancaq illərin sınağından çıxmış Gürcüstan marşrutu var. Ermənistan öz ərazisini vermək istəmir, əvəzində Araz çayı boyunca İrandan yeni yol çəkilir. Başqa sözlə, yekun sülh sazişinin bir hədəfi iki ölkə arasında üç onilliyi əhatə edən problemli münasibətləri sabitləşdirməkdirsə, digər və İrəvan üçün heç də az önəmli olmayan missiyası Ermənistan cəmiyyətini təcriddən, iqtisadiyyatını

isə tənəzzüldən çıxarmaqdır.

Yeri gəlmişkən, təqribən ilyarımdan sonra Ermənistanda parlament seçkiləri kampaniyasına start veriləcək. Hazırkı sorğuların nəticələrinə görə, əhalinin Paşinyana rəğbət göstərməyən qismi böyük fərqlə olmasa da, hər halda onu dəstəkləyənlərdən çoxdur. Narazı kontingenti heç bir halda arqessiv və revanşist müxalifətlə dəyişik salmaq olmaz, çünki hakimiyyətin Azərbaycanla danışıqlar siyasətinə qarşı çıxanların kütləvi aksiyalarının sönük keçdiyi faktdır. Narazıların sırasında revanşistlərlə yanaşı, Paşinyanın uzun müddət keçməsinə baxmayaraq, hələ də nəyəsə nail ola bilməməsindən razı qalmayanlar da var. Bu baxımdan, İrəvanın Bakı ilə sülhə gəlməsi, Azərbaycan və Türkiyə ilə sərhədlərin açılması, iqtisadi münasibətlərə start verilməsi kimi proseslər Paşinyan üçün növbəti seçkilərdə təbliğat platformasının əsasını təşkil edə bilər.

KONSTITUSİYA ƏNGƏLİ

İrəvandan göndərilən 11-ci təkliflər paketinə Bakıdan verilən reaksiyanın məzmunu və

xarakterindən asılı olmayaraq, bir faktor xüsusi maraq kəsb edir - Ermənistanda konstitusiya dəyişikliyi. Bu problemlə bağlı İrəvandan gələn impulsar heç də pozitiv deyil. Düzdür, əsas qanunda Azərbaycana qarşı ərazi iddialarını, bu yaxınlarda Konstitusiya Məhkəməsinin xüsusi qərarı ilə qanundan kənar elan ediblər. İrəvanda bu yolla əngəlin aradan qaldığını düşünə bilərlər. Ancaq xüsusilə müharibənin yekunu olacaq dövlətlərarası saziş hakimiyyətlər deyil, dövlətlər və xalqlar arasında imzalanır. Konstitusiya Məhkəməsinin qərarı bu nöqtəyi-nəzərdən əsaslı təminat rolunda çıxış edə bilməz, ələlxüsus da Ermənistan kimi yetkin olmayan ölkələrdə və cəmiyyətlərdə. Görünür ki, əgər tərəflər layihə mübadiləsinin 11-ci mərhələsində hansısa razılığa gəliblərsə, deməli, bu problemin tam həlledilməsini təmin edə biləcək sabit çərçivə anlaşmasına dair çıxış yolu tapıblar. Hər halda, Bakının tez cavab verməsinin məzmunca müsbət və ya mənfi olduğunu bilmək üçün çox gözləmək lazım gəlməyəcək: COP29-un start götürməsinə sayılı günlər qalıb.

“HƏR KƏS BİLİRDİ Kİ, QALİBİYYƏTƏ DOĞRU GEDİR...”

Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı, polkovnik Rəqif İsrayilov: “30 il ərzində düşmən güclü istehkamlar qurmuşdu. Onlar elə bilirdilər ki, Azərbaycan Ordusu o sədləri yarıb keçə bilməyəcək. Əmrin nə zaman gələcəyini bilmirdik. Amma biz müharibəyə həmişə hazır olmuşuq”.

TƏRANƏ MƏHƏRRƏMOVA
taranamaharramova@kaspi.az

“Bu gün gənclərimizin Vətən ruhu, vətənpərvərlik hissi yüksəkdir. Son döyüşlərdən, böyük Zəfərimizdən sonra xalqımızın nəyə qadir olduğunu gördük. Biz hamımız Vətənimizi, Himnimizi və Bayrağımızı sevməliyik. Əgər sevməsək, torpaqlarımızı qoruya bilmərik...”

Bakı Şəhəri üzrə Təhsil İdarəsi ilə “Kaspi” qəzetinin birgə reallaşdırdığı “Məktəbdə” layihəsinin qonağı - Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin polkovniki, Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı Rəqif İsrayilov Binəqədi rayonundakı 205 saylı məktəbdə qonaq olarkən şagirdlərlə görüşünə bu sözlərlə başladı.

8 Noyabr - Zəfər günü ərəfəsində keçirilən görüşdə məktəblilər üçün yaxın hərbi tariximiz vərəqləndi.

UŞAQLIQDAN HƏRBÇİ OLMAQ İSTƏYİB

R.İsrayilov özü haqqında məlumat verərək bildirdi ki, uşaqlıqdan hərbiçi olmaq istəyib: “Şamaxı rayonunun Qurdtepe kəndində anadan olmuşam. Ata-anamı uşaq vaxtı itirmişəm. Hərb işinə də uşaqlıqdan həvəsim olub. Orta məktəbi bitirəndən sonra hərbi xidmətə yollandım. Ancaq hərbi işinə sevgim dəyişmədi. Hərbi xidmətdən qayıtdıqdan sonra Bakı Ali Birləşmiş Komandanlıq Məktəbinin xüsusi fakültəsinə daxil oldum. 1997-ci il iyulun 17-də həmin məktəbi taktiki mühəndis qoşunları komandiri ixtisası üzrə bitirdim. Həmin ildən başlayaraq hərbi hissədə müxtəlif vəzifələrdə işlədim. 1999-cu il fevralın 1-də minaların çıxarılması zamanı partlayış nəticəsində yaralandım. Həkimlər sağlacağıma, gözlərimin açılacağına möcüzə kimi baxırdı. Amma sağaldım. Daha sonra briqadanın mühəndis xidmət rəisi oldum. 2001-ci il noyabrın 5-də hərbi hissənin ön mövqeyində döyüş tapşırığını yerinə yetirərkən mina partlayışı nəticəsində ikinci dəfə yaralandım”.

12 İLDƏN ÇOX CƏBHƏ BÖLGƏSİNDƏ

“Hərbi xidmətimin 12 ildən artıq hissəsi cəbhə bölgəsində keçib. Müharibə başlamamışdan qabaq döyüş ərazisində olmuşam”, - deyə polkovnik davam etdi: “Füzuli, Cəbrayıl, Qubadlı və Zəngilan istiqamətində hücum edən qoşunların mühəndis təminatının təşkilinə, Hərkəri çayı üzərində partladılmış körpülərin ətrafının maneələri təmizlənməsinə, hərbi körpülərin hazırlanmasına rəhbərlik etdim”. R.İsrayilov düşmən tərəfindən partlayışa hazırlanmış 2 körpünün elektrik partlayış xəttini kəsərək xain planın qarşısını alıb: “Zəfər yolunun ilk təməlini biz qoymuşuq. Şuşa şəhərinin işğaldan azad edilməsi üçün düşmən artilleriyasının atəşləri altında keçilməz dağlıq və sıx meşəlik ərazilərdən Böyük Tağlar (Meşətağlar) - Çanaqqı - Sığnaq yolunun qısa müddətdə çəkilməsinə və qoşunların həmin yoldan keçirilməsinə rəhbərlik etmişəm. Kəlbəcər rayonunun işğaldan azad edilməsi və qoşunların maneəsis hərəkətini təmin etmək

üçün sərt dağlıq və qarlı ərazilərdə Ömər aşırımından keçməklə mövcud düşmən tərəfindən minalanmış və dağıdılmış yolun bir hissəsinin mina və digər maneələrdən təmizlənərək bərpası və yeni yolun çəkilməsinə rəhbərlik etmişəm”. R.İsrayilov həmçinin Laçın rayonunun işğaldan azad edilməsi və partladılmış körpülərin ətrafının minalardan təmizlənmək keçidlərin hazırlanması işinə rəhbərlik edib: “Yolu çəkərkən, körpülər qurarkən şəhid olan dostlarımız oldu. Biz düşmənin artilleriya atəşi altında iş görürdük. Əgər yolu

çəkməsəydik, qoşunlarımız həmin ərazilərə daxil ola bilməyəcəkdi. Əsgərlərimiz -18-20 dərəcə şaxtada iş görürdülər”.

R.İsrayilov 2021-ci il sentyabrın 15-də ehtiyata buraxılıb. Fevralın 11-dən etibarən Azərbaycan Ordusu Təlim Tədris Mərkəzində baş müəllim kimi fəaliyyət göstərir.

Fotolar: Arif Quluzadə - Global Photostock

Qalibiyyətə gedən yol

Auditoriyadan ünvanlanan: “Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı” şagird auditoriyasında özünü necə hiss edir?” sualına qonaq maraqlı cavab verdi: “Bu siniflər bizim üçün müqəddəsdir. Döyüş yolu keçən bir insan kimi tədbirlərə dəvət alıram. Hər dəfə məktəbə gələndə özümü şagird kimi hiss edirəm”. “Bizim nəsil müharibəni filmlərdə görüb. Siz o dəhşətli hadisələri yaşayan insan kimi hansı hissləri keçirmisiniz?” sualına cavabında müharibə veteranı dedi ki, heç kəs müharibə olmasını istəməz: “Qalib gəlsək də, müharibədə itkilər olur. Müharibə hər bir insanın həyatında iz buraxır. Onun təsirindən çıxmaq çətin olur. Elə qazılarımız var ki, psixoloji durumları yerində deyil. Gözlərini yumurlar, gözlərinin qabağına həlak olan dostları gəlir. Mənim nə qədər şəhid olan dostum var. Heç kəs bilmir ki, müharibədə nə olacaq. Heç kəs bilmir şəhidliyə, ya qaziliyə doğru gedir. Hər kəs bilirdi ki, qalibiyyətə doğru gedir...”

dansınız. Həmin an yaşadığınız hisslər maraqlıdır...” - deyə məktəblilərdən biri soruşdu. Cavabında R.İsrayilov o torpaqlara ayaq basanda sevincdən ağladıklarını bildirdi: “30 il ərzində düşmən güclü istehkamlar qurmuşdu. Onlar elə bilirdilər ki, Azərbaycan Ordusu o sədləri yarıb keçə bilməyəcək. Aprel döyüşlərindən sonra biz hazırlığımızı artırmağa başladıq. Əmrin nə zaman gələcəyini bilmirdik. Amma biz müharibəyə həmişə hazır olmuşuq. Müharibə istəmirsənsə, qalib gəlmək istəyirsənsə, daim müharibəyə hazır olmalısan. Biz düşmənin bütün fəaliyyətini analiz etmişdik. Bilirdik ki, şəhid ola, yaralana, hətta itkin düşə bilərik, amma torpaqlarımızın azad olmasını istəyirdik və bu amal uğrunda döyüşürdük”.

VAHİD KOMANDANLIQ, XALQA ORDUNUN BİRLİYİ

Polkovnikin “Sizin üçün Zəfərin anamı nədir?” sualına cavabı da maraqlı oldu: “Bu gün sinəsində orden və medal daşıyan oğullarımız müharibəyə gedib sağ qayıdacaqlarını bilmirdilər. Bizim bir məqsədimiz var idi: torpaqlarımızı işğaldan azad etmək. Zəfər xəbərini eşitmək bizim üçün sevindirici idi. Düşmən heç bir şərt qoymadan kapitulyasiya aktına imza atdı. 44 günlük müharibədən sonra bir günlük antiterror tədbirləri baş verdi. Biz bu əməliyyatdan sonra torpaqlarımızın bütövlüyündən danışıq bildik. Vahid komandanlıq, xalqa Ordunun birliyi, Ali Baş Komandanın iradəsi bizi bu böyük qalibiyyətə apardı”.

QALIB GƏLMƏK İSTƏYİR-SƏNSƏ...

“30 ildən sonra işğaldan azad edilən torpaqlarımıza qovuşduq. Siz o torpaqlara ayaq basan ilk insanlar-

“DƏFTƏRİ VAR İDİ, ORAYA YAZMIŞDI Kİ, “ANAM HƏKİM OLMAĞIMI İSTƏYİR, AMMA MƏN BÖYÜYƏNDƏ ZABİT OLMAQ İSTƏYİRƏM”

ZƏRİF SALMANLI
zarifsalmanli@kaspi.az

O, BİR ƏFSANƏ İDİ

Anası həkim olmasını istəyirdi. Lakin o, Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrdə kəşfiyyatçı olmağı seçdi. Vətən müharibəsində Füzuli, Cəbrayıl, Hadrutun düşməndən azad olunmasında xüsusi qəhrəmanlığı ilə seçildi.

Ömrünün 18 ilini Vətənə xidmət edən igidlərimizdən biri də xüsusi təyinatlıların baş giziri, kəşfiyyatçı Camal Vədidi oğlu İsmayilovdur. O, 1984-cü il iyulun 7-də Neftçala rayonunun Həsənabad qəsəbəsində anadan olub. 2001-ci ildə orta məktəbi bitirdikdən sonra hərbi xidmətə yollanıb. Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin “N” saylı hərbi hissəsində xidmət zamanı hərbi hissə rəhbərliyinin diqqətini cəlb etdiyinə görə xidmətinə Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrdə davam etdirib.

Kəşfiyyatçı kimi daim öz üzərində çalışaraq bir çox təlimlərdə iştirak edib, çoxsaylı medallara layiq görülüb.

Camal İsmayilov 2020-ci il Vətən müharibəsində Füzuli, Cəbrayıl, Zəngilan şəhərlərinin, Ərgünəş yüksəkliyinin, Hadrut qəsəbəsinin azad olunmasında, eləcə də Laçın dahlizində hakim yüksəkliyin alınmasında böyük qəhrəmanlıqlar göstərib. Oktyabrın 19-da Xocavəndin azadlığı uğrunda gedən döyüşlərdə şəhid olub. Prezident İlham Əliyevin 9 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən Camal İsmayilova “Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı” adı verilib. Həmçinin “Vətən uğrunda”, “Cəbrayılın azad olunmasına görə”, “Füzulinin azad olunmasına görə” və “Xocavəndin azad olunmasına görə” medalları ilə təltif edilib.

“YA QALİBSƏN, YA DA GERİ DÖNMÜRSƏN”

Anası Filarə İsmayilova deyir ki, Camalın Vətən sevgisi uşaq yaşlarından formalaşıb. Hətta bağçaya gedərkən də belə olub: “Müəllimi ona Azərbaycanın fəxri deyirdi...”

Camal ailə üzvlərini də çox sevib. Bacısı Xəyalə İsmayilova uşaqlıq illərini belə xatırlayır: “Camal çox dəcəl uşaq idi. Böyük bacısı olduğum üçün onu hər zaman müdafiə edərdim. Camalla bir-birimizə çox bağlı olmuşuq. Sadəcə bacı-qardaş deyildik, həm də dost, sırdaş idik. Hər zaman deyirdi: “Döyüşdən ya qalib qayıdırsan, ya da geri dönmürsən”.

HƏKİM OLMAĞA HAZIRLAŞIRDI, LAKİN HƏRBÇİ OLDU

Camal bu peşəni özü seçib. Anası Filarə xanımın sözlərinə görə, hər şey onun əsgərliyə gətməsi ilə başlayıb: “Mən istəyirdim ki, Camal həkim olsun. Ancaq gördüm

ki, könülsüz hazırlaşır. Dəftəri var idi, oraya yazmışdı ki, “anam həkim olmağımı istəyir, amma mən böyüyəndə zabıt olmaq istəyirəm”. Məktəbi bitirdikdən sonra əsgərliyə getdi. Səkkiz ay xidmət etdikdən sonra mənə məktub yazdı ki, “xüsusi təyinatlı qüvvələrin kursu açılıb, ora yazılaçağam. Kursda olanda sizinlə əlaqə saxlaya bilməsəm məndən ötrü narahat olmayın”. 18 il orada xidmət etdi. Tək Azərbaycanda deyil, xarici ölkələrdə də mükafatlar əldə etmişdi. 94 dəfə parasütlə qüsursuz atışı olub. 2016-cı ildə aprel döyüşlərində iştirak edib”.

“VƏTƏNİ SEVDİYİMİZİ ƏMƏLİMİZLƏ GÖSTƏRMƏLİYİK”

Xəyalə xanım deyir ki, Camal hərbiç olduğuqdan sonra çox dəyişib: “Sanki içindən başqa bir insan peyda oldu. Deyirdi ki, qanımın son damlasını da Vətənin üçün tökməyə hazıram. Bu sözlər mənə qəribə gəlirdi. Bizi başa salmağa çalışırdı ki, Vətənə sevgi sadəcə sözlə olan bir şey deyil. Vətəni sevdiyimizi əməlimizlə, hərəkətlərimizlə göstərməliyik. Xocalı faciəsi, torpaqlarımızın işğalda olması ona çox pis təsir edirdi. Sanki təkbəsinə Vətənin qisasını almaq istəyirdi. Ən böyük arzularından biri Şuşaya ilk bayrağı sancmaq idi”.

QIZLARININ VƏ YOLDAŞININ QƏHRƏMANI

İki qız atası olan Camal onlara əsl sevgini hər zaman göstərirmiş. Filarə İsmayilova onun qızları ilə münasibətindən də bəhs etdi: “Ailəsini, övladlarını çox sevirdi. Qızları ilə xizək sürərdi. Hər iki qızını üzgüçülüyə qoymuşdu. “Qızlarım gərək cəsur olsun” deyirdi”.

Yoldaşı Fatimə İsmayilovanın sözlərinə görə, Camal onun üçün tək həyat yoldaşı deyildi: “Həm də dostum idi. Camal işinin çətinliyinə baxmayaraq, hər zaman övladları ilə vaxt keçirərdi. Ən əsası isə işinin gərginliyini, çətinliyini bizə hiss etdirmirdi”.

CAMAL TƏK ÖZÜ VƏTƏNPƏRVƏR DEYİLDİ. ÖVLADLARINI DA BELƏ YETİŞDİRİRDİ.

Filarə İsmayilova: “Evimizdə hər zaman bayraq olub. Qızlarına söz vermişdi ki, “Şuşanı alacağıq, sizinlə gedib oraya bayrağımızı sancacağıq”. Qızı şəhidiyyəni nə demək olduğunu soruşduqda “hərbçilər təqaüdə çıxmır, onlar yalnız şəhid olur”, - demişdi”.

“MƏN HƏLƏ QƏHRƏMAN OLMAMIŞAM”

Şəhidlik onun ən böyük arzusu idi. Çünki 18 il bu amalla xidmət etmişdi. Bacısı Xəyalə xanım deyir ki, gözünün önündə yoldaşlarının şəhid olması ona pis təsir edirdi: “Aprel döyüşlərində ən yaxın dostlarını itirmişdi. Ona görə sonrakı dövrə də çox məyus gəzirdi. Səbəbini soruşanda deyirdi ki, “İllərdir birlikdə çiyin-çiyinə vuruşduğum insanları birdən-birə itirmək çox çətinidir, mən onları qoruya bilmədim”. Mən də ona deyirdim ki, “sən də bizim qəhrəmanımızsan”. Onun cavabı hələ də qulağımdadır: “Mən hələ qəhrəman olmamışam, nə vaxtsa olacağam”. Camal bizi bir gün müharibənin baş verəcəyinə hazırlayırdı. Şəhid ailələrini misal çəkirdi. Bizə həmişə deyirdi ki, qürurunuzu hər zaman içinizdə yaşayın”.

“DƏFƏRLƏ ÖLÜMÜ GÖZƏ ALARAQ BİZİMLƏ VİDALAŞIB”

Fatimə xanım üçün hərbiç xanımı olmaq həm məsuliyyətli, həm də qürurverici idi: “11 illik evliliyimiz boyunca Camal dəfələrlə ölümü gözə alaraq bizimlə vidalaşıb. Hətta döyüşlərə gedərkən vəsiyyətnamə yazırdı. Camalın işi ilə bağlı çətin və stresli həyatımız olub. O hər dəfə təlimlərə, döyüşlərə getdikdə övladlarımla birgə nələr yaşadığımı sadəcə mən bilirəm. Ondən bir xəbər, zəng gələndə biz sanki nəfəs alırdıq. Xüsusi təyinatlı xanımı olmaq mənim üçün qürurdur. Çünki Camal mənə çox şey öyrədir. Hazırda onun öyrətdikləri ilə övladlarımla həyatda qala bilərəm”.

“HƏR DƏFƏ BİZ CAVANLARA İZAH EDİRDİ Kİ...”

Döyüş yoldaşı, kəşfiyyatçı, kiçik gizir Ayar Abbasov da Camalın təcrübəli hərbiç kimi xatırlayır: “Camalla 2019-cu ildən bir təbordaydıq. Qrupumuzun rabitəçisi idi. Vətən müharibəsində birlikdə döyüşmüşük. Cəbrayıl, Hadrut, Xocavənd uğrunda döyüşlərdə birlikdə

olmuşuq. Mən nəşə öyrənə bilmisəmsə, 60-70 faizini o öyrədir. Camal hamımızdan təcrübəli olduğu üçün hər zaman tabor komandiri, kəşfiyyat qrupu ilə ən öndə gedirdi.

Hərbiyə hər gün eyni dərsləri oxumaq, tapşırıqları yerinə yetirməkdən bəzən yorulurduq. Amma Camal heç vaxt bezmirdi. Halbuki 18 ildir bu şəhədə idi. Hər dəfə biz cavanlara izah edirdi ki, hazırlıqlarımızın heç biri boşuna deyil. Camal bizə Aprel döyüşlərində şəhid olan qəhrəmanlarımızdan, onların şücaətindən danışırdı”.

FÜZULİ, CƏBRAYIL VƏ HADRUT FATEHİ

Ayar Abbasov döyüşdə Camal sayəsində əldə edilən uğurlardan da bəhs etdi: “Füzulidə qrup komandirimiz şəhid oldu. O, bizi dayanmağa qoymadı. Füzulidə dörd gün mühasirədə qaldıq. Dörd istiqamətdə döyüş aparırdıq. Bizi Camal yönləndirirdi. Sonra Cəbrayılda digər taborla hücumu keçdikdə ən öndə gedən yenə o oldu. Cəbrayıl yüksəkliyinin alınmasında da Camalın rolu

danılmazdır. Biz cəmi 18 nəfərlə o qələbəni əldə etdik. Hadrut onun şah əsəridir. Hadrut dedikdə hər kəsin ağlına Camal gəlir. Orada dayanmadan iki gün döyüş aparırdı. Camal erməni polkovnikini əsir götürdü. Hadruta daxil olduqda ermənilərə geri çəkilmək əmrini verdi. Ermənilər heç anlamadı ki, əmri kim verib. Hadruta daxil olduq. Biz artıq mövqelərə yerləşdikdən sonra xəbər tutdular ki, əmri verən azərbaycanlıdır”.

“O, BİR ƏFSANƏ İDİ”

Kiçik gizir Şamil Məmmədov: “Camal ilə 2018-ci ildən bərabər xidmət edirdik. Qrupa yeni gəldikdə gördüm ki, o, ancaq kitab oxuyur. Soruşurdum ki, axı biz döyüşçüyük, kitab nəyimizə lazımdır? Cavabında deyirdi ki, bu gün bu kitabları oxumasaq, öyrənməsək, döyüş zamanı zəfər qazana bilmərik. Döyüşdə nəyi, necə, nə zaman etmək lazımdır, hər birini bizə Camal öyrədir. O, bir əfsanə idi...”.

“Hadrut onun şah əsəridir. Hadrut dedikdə hər kəsin ağlına Camal gəlir. Orada dayanmadan iki gün döyüş aparırdı. Camal erməni polkovnikini əsir götürdü.”

“DARIXMA, BACI, QAYIDACAĞAM”

Filarə xanım oğlunun müharibəyə yollanmasından da bəhs etdi: “Sentyabrın 16-da son dəfə bizə gəldi. İki gün qalacaqdı. Zəng gəlidiyi üçün səhər getməli oldu. Sentyabrın 26-ı səhər yoldaşına zəng etdim. Dedi ki, Camal təlimə gedib. Sentyabrın 27-i müharibə olduğunu öyrəndik. Mən Camalın işini, təhlükəsini bilirdim. Həmişə ən öndə onlar gedirdilər. Yenə də özümü sakitləşdirməyə çalışdım ki, Camala heç nə olmayacaq. 2-3 gündə bir dəfə zəngləşirdik. Ya bizə, ya ailəsinə, ya bacısına zəng edirdi”.

Camal bacısına müharibədən qayıdacağını söz versə də, bu dəfə alınmadı: “Çox zaman anamla danışırdı, elə xəbər tuturdum. Amma səhərlər ona mesaj yazırdım. Bilirdim ki, axşam döyüşdən gələndə mütləq cavablandıracaq. O mesajlarında da həmişə məni sakitləşdirməyə çalışırdı. Valideynlərimə təskinlik verməyimi istəyirdi. Sonuncu dəfə mənə oktyabrın 14-ü zəng etdi. Dedim ki, nəyin bahasına olursa-olsun qayıtmalısan. Camal isə dedi ki, “darixma, bacı, qayıdacağam”.

“MƏN ÖMÜRLÜK 59 YAŞINDA QALDIM, CAMAL İSƏ 36 YAŞINDA”

Anası deyir ki, Camal hər zaman onun doğum günündə zəng edərdi. Amma bu dəfə anasını öz şəhadəti ilə təbrik etdi: “Sonuncu dəfə oktyabrın 18-i zəng etdi. Oktyabrın 21-i mənim doğum günüm idi. Düşünürdüm ki, mütləq zəng edəcək. Axşama kimi gözlədim, amma zəng gəlmədi. Axşam bizə xəbər gəldi, amma şəhid olduğunu söyləmədilər. Dedilər, mühasirəyə düşüb. Oktyabrın 23-ü bizə dedilər ki, komaya düşübmüş, ayrılıb. Getdikdə görüblər ki, əslində şəhid olub. Mən ömürlük 59 yaşında qaldım, Camal isə 36 yaşında”.

“CAMAL HEÇ VAXT MÜHASİRƏYƏ DÜŞMƏZ”

Fatimə xanım yoldaşı ilə sonuncu danışdığı belə xatırlayır: “Sonuncu dəfə oktyabrın 18-i danışmışdıq. Həmin gün Camalla o qədər rahat danışdıq ki, səsi sanki evdən gəlirdi. Düşündük ki, artıq hər şey yavaş-yavaş sonlanır, o, tezliklə geri qayıdacaq. Oktyabrın 21-i mənə xəbər verdilər ki, mühasirəyə düşüblər. O an Camalın sözü yadıma düşdü. O deyirdi ki, “biz heç vaxt mühasirəyə düşə bilmərik. Əgər elə bir şey olsa, tək çarəmiz şəhidlikdir”. O səbəbdən mən israrla deyirdim ki, “Camal heç vaxt mühasirəyə düşməz”.

RABİTƏDƏN GƏLƏN SƏS: “CAMAL ŞƏHİD OLDU...”

Ailəsinə “Camal mühasirəyə düşüb, yaralanıb” deyilsə də, reallıq tamam başqa olub. Camalın son döyüş zamanı xilas etdiyi Şamil Məmmədovun sözlərinə görə, o, yaralansa da, geri çəkilməyib: “Sonuncu döyüşümüz oktyabrın 19-u Xocavənd istiqamətində olub. Camal həmin döyüşdə kəşfiyyat qrupunda idi. Biz döyüşə girdikdə düşmənin az idi. Amma sonradan onlara kömək gəldi. Döyüşün ortasında yaralandım. Məni döyüşdən Camal çıxardı. Ayağıma sarğı qoydu, iynə vurdu və məni arxa tərəfə apardı. Yenidən döyüşə qayıtdıqda birinci ayağımdan yaralandı. Bir az sonra isə rabitədən o səs gəldi: Camal şəhid oldu... Axşama qədər digər yoldaşlarımız yaralı olaraq qıxdılar. Amma şəhid olanları götürə bilmirdik. Yalnız oktyabrın 23-ü

onları çıxara bilməmişdik”.

“ATAM NİYƏ GƏLMİR?”

Hazırda Camalın bir oğlu da var. Hər üç övladı üçün atalarının yoxluğu çox çətin dir.

Fatimə İsmayilova: “Qızlarım atalarından sonra hələ də özlərinə gələ bilmir, onları ovuda bilmirəm. Oğlum isə hər gün üzünü belə görmədiyi atasını arzulayır. Oğlum hələ çox balacadır, ağı kəsmir və ona atasının harada olduğunu izah edə bilmirəm. Hər gün deyir ki, atam niyə gəlmir? Onda biz onun yanına gedək. Mən yoldaşımı itirənə qədər özümü çox güclü qadın olaraq hiss edirdim. Amma uşaqlarımın sualları qarşısında çox gücsüz qalıram”.

Qeyd edək ki, Camal İsmayilovun xatirəsi hər zaman əziz tutulur. Camalın şəhid olduğdan sonrakı ilk doğum günü Heydər Əliyev Mərkəzində keçirilib. Həmin tədbirdə Camalın Vətən müharibəsi Qəhrəmanı nişanı oğluna təqdim olunub. 2020-ci ildə Camal İsmayilovun Neftçala rayonunun Həsənabad qəsəbəsində - yaşadığı evdə xatirə lövhəsi, bir il sonra isə büstü qoyulub. Haqqında “Heç kim unudulmur, heç nə yaddan çıxmır - Camal İsmayilov” adlı sənədli film çəkilib. Neftçala Şəhər Uşaq İnəcəsənət Məktəbinə də Camal İsmayilovun adı verilib.

ƏN YAXŞI ƏSƏRLƏR GƏLƏCƏKDƏ YAZILACAQ

Azərbaycanın tarixində Vətən müharibələri mühüm əhəmiyyətə malikdir. Hər iki müharibə haqqında ədəbi nümunələr yazılıb. Zəfərimizə həsr olunan incəsənət nümunələri də yaranır. Hərçənd bəzən bu mövzudakı əsərlərin az olması və ya təbliğatının aparılmaması gileyi də eşidilir.

TƏRANƏ MƏHƏRRƏMOVA
taranamaharramova@kaspi.az

Hər birimiz müharibə haqqında müxtəlif yollarla öyrənirik. Kimsə veteranların hekayəsindən, kimsə filmlərdən, kimsə şəhidlərin taleyindən, kimsə yazıçıların kitablarından... Müharibə və qələbə mövzusu həmişə ədəbiyyatda mühüm yer tutur. Yazıçı və şairlər tez-tez tarixin bu dövrünə müraciət edirlər. Forma və janrdan asılı olmayaraq, bütün əsərləri “ürək yaddaşı”, müharibə haqqında həqiqəti söyləmək, qəhrəmanlığın mahiyyətini göstərmək istəyi birləşdirir.

Azərbaycanın tarixində Birinci və İkinci Vətən müharibələri mühüm əhəmiyyətə malikdir. Hər iki müharibə haqqında ədəbiyyat yazılıb. İkinci Vətən müharibəsi, 44 günlük savaş, möhtəşəm Zəfərimizə həsr olunan incəsənət

nümunələri də yaranır.

Hərçənd bəzən əsərlərin az yazılması və ya təbliğatının olmaması gileyi də eşidilir.

8 Noyabr - Zəfər bayramı - qələbənin dördüncü ildönümü ərəfəsində müharibə, qələbə mövzusunda yazılan əsərlərlə maraqlandıq.

MÜƏYYƏN MÜDDƏT ÖTMƏLİDİR

Publisist, tərcüməçi Nəriman Əbdülrəhmanlının fikrincə, belə global hadisələr ədəbiyyata gətirmək, ədəbiyyatın faktına çevirmək üçün üstündən müəyyən qədər vaxt ötməlidir:

“Bu, ədəbiyyatın qanunlarından biridir.

Tolstoyun “Hərb və sülh” romanı birdən yazılmayıb ki... 1812-ci il müharibəsindən neçə illər sonra qələmə alınıb. İkinci Dünya müharibəsi dövründə də bizim Azərbaycan ədiblərinin ən yaxşı əsərləri davadan bir müddət keçəndən sonra yaranıb. Mənə elə gəlir ki, hazırda bizdə də bu proses gedir, amma bədii əsərlərdən daha çox bədii-sənədli əsərlər yazılır. Bədii əsərlərin yazılması üçün aradan müddət keçməlidir. Cəmi 2-3 il ərzində onlarla kitab, şəhidlər haqqında

sənədli romanlar yazılıb. Bu proses bundan sonra da davam edəcək. Bu baxımdan, vəziyyət o qədər də xoşagəlməz deyil”.

N.Əbdülrəhmanlı hesab edir ki, yazılan əsərlərin müəyyən təbliğatı gedir, amma total təbliğata çevrilməsi üçün prosesi yönləndirən qurum lazımdır: “Yəqin ki, bu prosesi Yazıçılar Birliyi və Ədəbiyyat İnstitutu edə bilər. Güman edirəm ki, müəyyən vaxt keçdikcə əsərlərin say və keyfiyyət etibarını artırımı gözlənilir”.

“YAZIÇILARI QINAYIRLAR Kİ, NİYƏ YAZMIRLAR?”

Dramaturq Firuz Mustafa oxu mədəniyyətinin aşağı olmasından gileylidir: “Yazılan əsərlərlə bərabər, müharibə, zəfər mövzusunda səhnələşdirilən tamaşalarımız da var. Mənim də bu mövzuda yazdığım əsər səhnələşdirilib. Yazıçılar Birliyində bu mövzuda görüşlər də keçirilir”.

Yazıçı bildirir ki, onun “Payız meşəsində vals” adlı əsəri bir neçə il əvvəl Mədəniyyət Nazirliyinin keçirdiyi müsabiqədə birinci yərə layiq görülüb: “Nazirlik həmin əsəri teatrlara tövsiyə etsə də, indi qədər heç bir teatr bu əsərə diqqət yetirməyib. Uşaqlar üçün “Günəşi qoruyanlar” və “Qaranlıq qovanlar” adlı iki pyesim Elm və Təhsil Nazirliyinin keçirdiyi müsabiqənin qərarına əsasən tərtib etdikləri kitabda çap olundu. Bu əsərlərdə müharibə dövründə və zəfər günlərində sərhəd zonasında yaşayan məktəbyaşlı uşaqların başlarına gələnlərdən bəhs edilir”.

F.Mustafa gileylənir ki, Vətən müharibəsi mövzusunda yazılan əsərlərə aidiyyəti qurumlar lazımcına diqqət yetirmirlər: “Yazıçıları qınayırlar ki, niyə yazmırlar? Amma əlaqədar təşkilatlar yazılan əsərlərin ekranlaşdırılmasına və səhnələşdirilməsinə diqqət göstərməlidirlər. Sovet dövründə yazılan əsərlər əsasən filmlər çəkilib. Məgər indi yazıçılar zəifdir? İndi texniki imkanlar daha da genişləniş. Vəsait ayrılarsa, tərəfkeşlik və yankeslik olmasa, nə qədər kino çəkmək istəyənlər çıxar. Sadəcə, oxuyan, çəkən və təbliğ edən yoxdur. TV-lər şou proqramlarla baş qatırlar, əsas problemlər kənardadır”.

Firuz Mustafa

POEZİYAMIZDA AYRILIĞIN ŞUŞA-QARABAĞ KÖRPÜSÜ VARDI

Tənqidçi Vaqif Yusiflinin fikrincə, Azərbaycan poeziyası ədəbiyyatın hər mərhələsində ölkədə gedən prosesləri əhatə edir. “Şeir ədəbiyyatın ən həssas nöqtəsidir. Poeziyamızda ayrılığın, həsrətin Şuşa-Qarabağ körpüsü vardı. O körpünü keçib bu həsrətə son qoymaq vaxtı yetişdi - 44 gün kifayət elədi ki, bütün

ayrılıqlar, həsrətlər sona yetdi. Əlbəttə, poeziya susmurdu, içində ara-sıra pessimizm halları göyərdsə də, digər tərəfdən qələbəyə ümid şölələri də saçmaqdaydı. Bu gün poeziyamızda qələbədən

Vaqif Yusifli

doğan nikbin əhval-ruhiyyə yaşanmaqdadır. Xüsusilə, Şuşa canlı bir obraz kimi şeirimizin baş qəhrəmanına çevrilməkdədir”.

Tənqidçi bildirir ki, nəşriyyata “Qarabağ: poeziyada və nəsrə” kitabını təqdim edib: “Bu kitabda həmin proseslərə reaksiya verən əsərlər haqqında yazmışam. Elə bir şair tapmaq olmaz ki, bu hadisələrdən yazmasın”.

ƏSƏRLƏRİN TƏBLİĞATI ZƏİFDİR

“Desək ki, bu mövzuda sədevrlər yaranıb, bu, şişirtmə olar”, - deyən AYNIN Bədii Tərcümə və Ədəbi Əlaqələr Mərkəzinin sədri Əsəd Cahangirin sözlərinə görə, şair və yazıçılarımız, dramaturqlarımız bu mövzuda müəyyən ədəbi uğurlara imza atıblar: “Ramiz

Qusarçaylının “Vətən poeması”nda Azərbaycan tarixi, Vətən müharibəsindən tutmuş bu günümüze qədər hadisələr öz bədii həllini tapıb. Dramaturgiya sahəsində İlqar Fəhminin “Balaca kişilər” əsəri Qarabağ müharibəsində canlarını qurban verən gənclərin qəhrəmanlığına həsr olunub. Bu əsər Gənc Tamaşaçılar Teatrında səhnəyə qoyulub və Qarabağ mövzusunda səhnəyə gələn ən uğurlu işlərdən biridir. Nəsr sahəsində Etibar Muradxanlının Şuşanın alınması prosesini təsvir edən “Beşinci fəsil” povestinin əsasında sanballı bir film də çəkmək olar. Nazilə Gültacın “Şəhid atası” əsəri arxa cəbhə adamlarının qəhrəmanlığına həsr olunub. Bu əsərlərin hər ikisi Qarabağ zəfərinə həsr olunan Yusif Səmədoğlu adına nəsr müsabiqəsində

birincilik qazanıb. Bunlardan əlavə, çoxlu ədəbiyyat adamlarımız da var ki, Qarabağ mövzusunda qələmlərini sınayıblar. Mənə elə gəlir ki, ən yaxşı əsərləri hələ bu gün uşaqlığını yaşayan gələcəyin yazıçıları yazacaqlar”.

Tənqidçi hesab edir ki, yazılan əsərlər bir qədər kölgədə qalıb, yaxşı təbliğ olunmayıb: “Həmin əsərlərin təbliğatı zəifdir. Media, ədəbi tənqidçilər, müəyyən qurumlar bu əsərlərin təbliği ilə məşğul olma-lırlar”.

Əsəd Cahangir

COP GÜNLƏRİNDƏ TAKSİLƏR NECƏ İSLƏYƏCƏK?

COP29 üçün nəzərdə tutulan və ya bu tədbir üçün akkreditasiyadan keçən taksilərə hansısa məhdudiyyət tətbiq olunmayacaq. Həmçinin xətlərə elektrikli avtobuslar da buraxılacaq.

SEVİNC ABBASOVA

Böyük ziyarətçi axınının gözlənilməli COP29-a sayılı günlər qalır. Qeyd edək ki, COP günlərində Bakıda optimallaşdırılmış nəqliyyat sxemi tətbiq ediləcək. Konfrans günlərində paytaxtda qonaqların və şəhər sakinlərinin rahat hərəkətinin təmin edilməsi məqsədilə icrası planlaşdırılan tədbirlər çərçivəsində Bakı şəhərinin bir sıra mərkəzi küçələrində xüsusi COP29 nəqliyyat zolaqları salınıb. Noyabrın 1-dən digər nəqliyyat vasitələrinin həmin zolaqlardan istifadəsinə məhdudiyyət qoyulub. Konfrans zamanı həmin zolaqlardan yalnız ictimai və tədbirlə əlaqədar xüsusi icazələrə sahib olan nəqliyyat vasitələri istifadə edəcək.

Bəs, görəsən, COP günlərində taksilər necə işləyəcək? Taksilərimiz COP29-a hazırdırlarmı? Ölkəyə gələn qonaqlar taksilərdən rahat şəkildə istifadə edə biləcəklərimi? Yollardakı məhdudiyyətlər taksilərin işinə necə təsir edəcək?

QONAQLAR NƏQLİYYAT BAXIMINDAN ƏZİYYƏT ÇƏKMƏYƏCƏKLƏR

Sabiq millət vəkili Rüfət Quliyevin fikrincə, ölkədəki bütün infrastruktur COP29-a hazırdır: “Həm nəqliyyat, həm ictimai-iaşə obyektləri, həm də otellər bu tədbirə ən yüksək səviyyədə hazırlaşblar. COP29 üçün Azərbaycan əlavə taksilər də sifariş verib. Həmin taksilər artıq Bakıdadır və fəaliyyətə başlayıblar. Heç bir qonaq nəqliyyat baxımından əziyyət çəkməyəcək. Biz bu beynəlxalq tədbiri ən yüksək səviyyədə həyata keçirəcəyik”.

Rüfət Quliyev

EKOLOJİ CƏHƏTDƏN TƏMİZ TAKSİLƏR İŞ BAŞINDA OLACAQ

Nəqliyyat məsələləri üzrə ekspert Eldəniz Cəfərov deyib ki, COP29 iştirakçılarına elektrik mühərrikli "LEVC TX5" markalı plug-in hibrid taksiləri xidmət göstərəcək. Digər taksilər də adi rejimdə fəaliyyətlərini davam etdirəcəklər: “COP29-da iştirak edəcək qonaqların daşınması üçün ekoloji cəhətdən təmiz nəqliyyat vasitələrindən istifadə olunacaq. Həmin taksilərə tədbir günlərində avtobus və COP29 zolaqlarına daxil olmağa icazə veriləcək. Bununla yanaşı, vətəndaşlar və tədbir iştirakçıları konfrans günlərində adi taksilərdən də istifadə edə bilirlər. Lakin həmin taksilərin COP29 zolaqlarına daxil olmasına məhdudiyyət tətbiq ediləcək”.

Ekspert vurğulayıb ki, ölkədə xeyli sayda “LEVC TX5” markalı plug-in hibrid taksiləri var: “Onlar mərhələli şəkildə ölkəyə gətirilib və sayları kifayət qədərdir. Amma bu tədbirdə yalnız taksilərdən istifadə olunmayacaq. Həmçinin xətlərə elektrikli avtobuslar da buraxılacaq. Ümumilikdə isə COP29 üçün nəzərdə tutulan və ya bu tədbir üçün akkreditasiyadan keçən taksilərə hansısa məhdudiyyət tətbiq olunmayacaq”.

QAÇAQ TAKSİ “XİDMƏTİ”

Nəqliyyat məsələləri üzrə ekspert Yasin Mustafayevin sözlərinə görə, son aylar taksilərin fəaliyyətində müsbət tendensiyalar müşahidə olunur: “Düzdür, yeni tələblərin tətbiqindən sonra sürücülərin ünvanlara fərqli avtomobillə gəlməsi, çatdırılma xidməti adı altında sənişindəşmaların həyata keçirilməsi, icazəsi olmayan nəqliyyat vasitələrinə sifarişlərin ötürülməsi və sair kimi hallar da müşahidə edilir.

Amma ümumilikdə bu sahədə müəyyən irəliləyişlər var. Hətta taksi fəaliyyətinə yeni elektrikli və hibrid avtomobillər də cəlb olunub. Müsbət tendensiyaları nəzərə alaraq deyə bilərik ki, taksilər COP29-a hazırdırlar. COP günlərində həm ölkəyə gələn qonaqlar, həm də sadə vətəndaşlar taksilərin xidmətindən rahat şəkildə istifadə edə biləcəklər. Yəni, sifariş verilən ünvanlara fərqli deyil, tətbiqdə qeydiyyatda olan nəqliyyat vasitələri gəlsin. Biz də qonaqların yanında gözükölgəli olmayaq. Güman edirəm ki, qaçaq taksi “xidməti” ilə məşğul olanlar COP ərəfəsində bu riski etməyəcəklər”.

“BÜTÜN TAKSİLƏRİN COP ZOLAĞINA BURAXILMASI MÜMKÜNSÜZDÜR”

Ekspert onu da vurğulayıb ki, paytaxtdakı bütün taksilərin COP zolağına buraxılması qeyri-mümkündür: “Yollardakı məhdudiyyətlər taksilərin yubanmasına səbəb ola bilər. Amma bütün taksilərin COP zolağına buraxılması mümkünsüzdür. Əgər bu addım atılsa, o zaman hər kəs taksidən istifadə etməyə çalışacaq. Bu, həm sözügedən zolağın, həm də taksilərin yüklənməsinə gətirib çıxara bilər. Ona görə də COP zolağından yalnız bu tədbir üçün nəzərdə tutulan xüsusi nəqliyyat vasitələrinin istifadəsi daha məqsədəuyğundur”.

HƏR BİR İNCƏLİK NƏZƏRƏ ALINIB

Nəqliyyat məsələləri üzrə ekspert Aslan Əsədov da bu qənaətdədir ki, taksi fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsi istiqamətində aparılan islahatlar öz bəhrəsini verir. Onun sözlərinə görə, görülməli işlərin nəticəsi olaraq taksilər COP29-a hazırdırlar: “İyulun 1-dən taksi fəaliyyəti ilə məşğul olan şəxslərin qarşısında müəyyən vəzifələr qoyulub. Yeni

tələblərə uyğun gəlməyən taksilər xətdən kənarlaşdırılıb. Eyni zamanda, taksi fəaliyyəti ilə məşğul olmaq istəyənlər imtahanlara cəlb olunur və bu proses hazırda da davam etdirilir. Müşahidələr göstərir ki, yeni dəyişikliklər taksi sahəsinə müsbət təsir göstərib. Bu sahədəki çatışmazlıqlara, narazılıqlara müəyyən qədər son qoyulub. Gözləntilərimiz ondan ibarətdir ki, taksilərlə bağlı hansısa problem yaşanmayacaq. Çünki bu, Azərbaycanın keçirdiyi ilk böyük beynəlxalq tədbir deyil. Bundan öncə ölkəmiz "Eurovision" Mahnı Müsabiqəsindən tutmuş "Formula 1" və İslam Həmrəyliyi Oyunlarına qədər bir neçə beynəlxalq tədbirə ən yüksək səviyyədə ev sahibliyi edib. COP-la bağlı da təşkilatçılar hər bir incəliyi nəzərə alıblar. Bu baxımdan konfransın keçirildiyi günlərdə yollardakı məhdudiyyətlərə baxmayaraq həm şəhərimizin qonaqları, həm də sadə insanlar taksi xidmətindən də rahat şəkildə istifadə edəəcəklər”.

Ekspert bildirib ki, hazırda yeni qaydalara uyğun gələn taksilərin sayı əhalinin 22 faizinin tələbatını ödəyir: “Son statistikaya görə, taksi fəaliyyətinə icazə verilən nəqliyyat vasitələrinin sayı təxminən 24 mindir. Amma bu statistika mütəmadi olaraq yenilənir”.

Aslan Əsədov

Yasin Mustafayev

TRAMPIN MÖHTƏŞƏM DÖNÜŞÜ

ABŞ-nin növbəti prezidenti bəllidir. İndi hər kəs Ağ evin köhnə-yeni sahibi olan Donald Trampın xarici siyasətlə bağlı hansı addımları atacağını böyük maraqla gözləyir.

AZƏR NURİYEV

Donald Tramp Birləşmiş Ştatlar tarixinin ən kritik, gərgin keçən prezident seçkilərinin qalibi oldu. Seçicilər Kollegiyasında 277 səs yığan Tramp minimum 270 səs təmin edərək demokrat rəqibi Kamala Harrisi məğlub etdi. Respublikacıların prezidentliyə namizədi 132 ildən sonra məğlubiyyətin ardından Ağ Evə qayıdan ikinci ABŞ prezidenti kimi tarixə düşdü.

Yeni və köhnə prezident kritik dövrdə vəzifəsinin icrasına başlayacaq. Ona görə ki, dünyanı münasiblər bürüyüb, Qəzzada, Ukraynada müharibə davam edir. Yeni prezidentin bu problemlərə necə yanaşacağı maraqlıdır. Yeni prezident ilk çıxışında bildirib ki, "güclü, təhlükəsiz və çiçəklənən Amerikaya nail olmayınca dincəlməyəcəyəm".

Trampın dəstəkçiləri onun ABŞ-ni "yenidən böyük" edəcəyinə inanırlar. Ona qarşı olanlarsa Trampın ABŞ-də demokratiyaya ziyan vuracağına dair xəbərdarlıq edirlər. Onun postsovet məkanına münasibəti də fərqlidir. Daha çox Rusiya ilə normal münasibətlərin olmasının tərəfdarıdır.

BAKİ-VAŞİNQTON MÜNASİBƏTLƏRİ

Trampın prezidentliyi dövründə ABŞ-Azərbaycan münasibətləri yüksək səviyyədə olub. Təsadüfi deyil ki, Trampı ilk təbrik edənlər arasında Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev də var. Təbrik məktubunda deyilir:

"Seçkilərdə qazandığınız inamlı qələbə dost Amerika xalqının şəxsən Sizə, yürütdüyünüz siyasi xəttə böyük dəstək və etimadının aşkar ifadəsidir. Azərbaycan Respublikası Amerika Birləşmiş Ştatları ilə münasibətlərinin hərtərəfli inkişafına xüsusi əhəmiyyət verir. Əminəm ki, Azərbaycan-ABŞ dostluq münasibətlərinin güclənməsi, ölkələrimizin milli maraqları, o cümlədən milli təhlükəsizlik maraqları əsasında tərəfdaşlığımızın irəli aparılması yolunda bundan sonra da birgə səylər göstərəcəyik".

MAKRON TƏŞVİŞİ İÇİNDƏ

Trampın təkrar dönüşü ABŞ-nin xarici siyasətini yenidən formalaşmasını, çoxsaylı cəbhələrdə potensial radikal dəyişikliklər vəd edir. Avropa təşviş içindədir. Məsələn, Fransa prezidenti Emmanuel Makron ciddi narahatdır. Trampın prezident seçildiyi xəbəri təsdiqləndikdən dərhal sonra Makron

Almaniya kansleri Olaf Şoltsa zəng edib. Makron Şoltsla yeni durumu müzakirə edərək "suveren Avropa" ideyasının reallaşdırılmasının vacibliyindən danışdı. Yeni Makronun məntiqinə görə, Avropa ABŞ-nin siyasi, iqtisadi və hərbi asılılığından qurtulmalıdır. "The Financial Times" dərgisinə görə, Avropa İttifaqının bir qisim məmuru da Trampın qələbəsidən qorxuya düşüb. Bu, əsassız deyil. Tramp, böyük ehtimalla, keçmiş prezidentlik dövründə Avropaya ünvanladığı tələbi təkrarlayacaq: "Təhlükəsizliyinizə yönəlik xərclərinizi artırın, ABŞ sizin yükünüzü daşımayacaq".

VƏDLƏR YERİNƏ YETİRİLƏCƏKMİ?

Beynəlxalq aləmin maraqla gözlədiyi məsələlərdən biri də Trampın Rusiya-Ukrayna müharibəsini sona çatdırmaqla bağlı daha əvvəl verdiyi vədi necə yerinə yetirəcəyi ilə bağlıdır. ABŞ Rusiyanın Ukraynada qələbə qazanmaması üçün çalışır. Bu siyasət Ukraynanın ərazi bütövlüyünü təmin etməyə də, hər halda müharibənin Kremlin xeyrinə bitməsinə əngəldir. Seçkinin nəticəsi Ukraynada diqqətlə izlənilir. Hətta bu qələbə həm çətinlik, həm də fürsət kimi görünür. Hesab edilir ki, Tramp müstəsna şəkildə Birləşmiş Ştatların maraqlarına uyğun hərəkət edəcək. Tramp seçki kampaniyası dövründə Ukrayna Prezidenti Volodimir Zelenskini bir neçə dəfə hədəf alıb, onu "dünyanın ən böyük taciri" adlandıraraq, bununla da Rusiya işğalı başlayandan Ukraynaya göndərilən milyardlarla dollarlıq yardımı nəzərdə tutub.

Emmanuel Makron

HƏDƏFİNDƏ NATO DA OLACAQ

Trampı Rusiya Prezidenti Vladimir Putinə rəğbət bəsləməkdə ittiham edən demokrat rəqiblərinin fikrincə, onun bu yanaşması Ukraynanın təslimçiliyi deməkdir və bu, bütün Avropanı təhlükə altına atacaq. Onun "Birinci Amerikadır" yanaşması NATO-nin gələcəyi ilə bağlı da suallar doğurur. Hazırda 30-dan çox ölkə bu hərbi ittifaqda birləşir. Tramp uzun müddətdir ki, alyansa skeptik yanaşır.

qeyri-sabitliyə səbəb olub. Fələstinlilər Qüds məsələsinə görə Tramp administrasiyasını boykot etmişdilər. O, seçki kampaniyası zamanı bir neçə dəfə bəyanat verərək Qəzzada müharibənin

bitməsinə istədiyini bildirib. Trampın Netanyahu ilə mürəkkəb, bəzən qeyri-funksional münasibəti olub, lakin şübhəsiz ki, ona təzyiq göstərmək qabiliyyətinə malikdir. Onun HƏMAS-la əlaqəsi olan aparıcı ərəb ölkələrinin liderləri ilə də güclü əlaqələri var.

YAXIN ŞƏRQ ALOVU

Tramp Qəzzada İsrail-HƏMAS, Livanda İsrail-"Hizbullah" müharibələrini nəzərdə tutaraq vəd verib ki, Yaxın Şərqlə də "sülh" gətirəcək. Ancaq bunu necə edəcəyini açıqlamayıb. O, birinci prezidentliyi dövründə Qüdsü İsrailin paytaxtı adlandıraraq və ABŞ səfirliyini Tel-Əvivdən oraya köçürərək İsrail yönəli xətt yürütmüşdü. İsrailin Baş naziri Benyamin Netanyahu Trampı "İsrailin Ağ evdə indiyə qədərki ən yaxşı dostu" adlandırmışdı. Amma tənqidçilər hesab edirlər ki, onun bu siyasəti regionda

ÇİN YENƏ ƏSAS HƏDƏF OLACAQ

Çinə gəldikdə, ABŞ-nin Çinə yanaşması onun xarici siyasətinin ən strateji sahəsidir və global təhlükəsizlik, ticarət üçün böyük təsirlərə malikdir. Tramp Çini "strateji rəqib" adlandıraraq və bəzi Çin idxal məhsullarına gömrük rüsumları tətbiq edib. Pekin də qarşılığında Amerikadan idxal etdiyi mallara rüsumları artırmalı olub. Tramp Çin liderini həm "parlaq", həm də "təhlükəli" və 1,4 milyard insanı "dəmir yumruq"la idarə edən lider" adlandıraraq. ABŞ-nin yeni prezidenti kimi o, çox güman ki, Bayden administrasiyasının Çini nəzarət altında saxlamaq üçün digər regional ölkələrlə daha güclü təhlükəsizlik tərəfdaşlığı qurmaq yanaşmasından uzaqlaşacaq.

BURADA SİZİN REKLAMINIZ OLA BİLƏR

Tel: (+994 55) 457-02-03 / (+994 77) 447-47-17

E-mail: kaspiqazeti@kaspi.az

KƏMİYYƏT, YOXSA KEYFİYYƏT GÖSTƏRİCİSİ?

TƏRANƏ MƏHƏRRƏMOVA
taranamaharramova@kaspi.az

Hazırda alimlərin ölkələrin inkişafına verdiyi töhfələr həm də elmi nəşrlərin sayı və istinadlarına görə qiymətləndirilir. Yeni müasir elm fəlsəfəsinin təməli orijinal tədqiqatın nəticələrinin məcburi nəşridir. Yalnız bu yolla yoxlanıla və bundan sonra onlar “elmi bilik” dediyimiz tədqiqatın bir hissəsi ola bilər. Məsələn, elmi inkişaf etmiş ən qabaqcıl ölkələrdə çalışan alimlər iddia edirlər ki, vaxtlarının çoxunu, təxminən 70-80%-ni məqalə, məruzə, layihə yazmağa sərf edirlər, nəinki təcrübələrin aparılmasına, nəticələrin işlənilməsinə və hesablamalara. Ölkəmizdə alimlərimizin elmi məqalələrinin nüfuzlu jurnallarda dərci həmişə axsayan yerimiz olub.

ELMI İŞLƏRİN SAYI İLK DƏFƏ 3000-DƏN ÇOX OLACAQ

Bu günlərdə Elm və Təhsil Nazirliyinin mövzu ilə bağlı yaydığı məlumat deyəsən, problemin çözümünə doğru addımdır. Nazir Emin Əmrullayevin məsələ ilə bağlı paylaşımı bu sahədə ciddi irəliləyişdən xəbər verir. “Alimlərimizin “Scopus” elmmetrik bazasındakı göstəriciləri ciddi şəkildə yaxşılaşıb. Ötən illə müqayisədə bu ilin 8 ayında bazadakı məqalələrin sayı 2

dəfədən çox artaraq 2 382-yə çatıb. Alimlərimizin məqalələrinin 11.2%-i dünyanın ən çox istinad alan 10% elmi işi arasındadır. 2025-ci ildə ölkə üzrə ümumi elmi işlərin sayının tarixdə ilk dəfə 3 000-dən çox olacağı istisna edilmir”, - paylaşımında deyilir. Ancaq sual yaranır: “Elmi məqalələrin artımı elmi nailiyyətlərin bütövlükdə göstəricisi və ya Azərbaycan alimlərinin beynəlxalq elmi fəaliyyətində yüksəlişdirmi?”

Məsələyə münasibətdə tədqiqatçıların fikirlərini öyrən-məyə çalışdıq.

Alimlərimizin dünyanın aparıcı elmi jurnallarında dərc olunan məqalələrinin sayında ciddi artım var. Mütəxəssislər bu statistikaya ölkəmizdə elmin inkişafının indikatoru kimi yanaşmanı doğru hesab etmirlər.

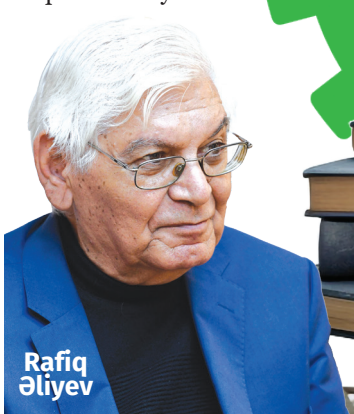
“Orada “Azərbaycan elmi” sözü olsun”

Akademik Rafiq Əliyev hesab edir ki, göstərici kəmiyyət baxımından çox yaxşıdır: “Scopus”-a düşmək böyük uğurdur. Amma məndə informasiya yoxdur ki, məqalələr hansı jurnallarda dərc olunub. Dünyada elmi jurnallar 4 kateqoriyaya - Q1, Q2, Q3 və Q4 kateqoriyalarına bölünür. Əgər 3 minə yaxınlaşan elmi məqalənin 50-60 faizi Q1-Q2 kateqoriyasına daxildirsə, bu, böyük uğurdur. Daha çox “Web of Science”-ə və “Scopus”-da dərc olunmağa fikir vermək lazımdır. Bunlar dünya elmi cəmiyyəti tərəfindən ən yaxşı dərc edilən jurnallar kimi qəbul edilir. Onda biz keyfiyyətlə kəmiyyət arasında müqayisə apara bilərik. Arzum budur ki, bu tədqiqatlar gələcəkdə davam elsin və birinci kateqoriyaya aid olsun. Sevindiricidir ki, bizim üç universitetimiz - Bakı Dövlət Universiteti, İqtisad Universiteti və Dövlət Neft Sənayesi Universiteti “QS Dünya

Universitetlərinin Reyting” sıralamasında yer alıb”. Akademik alimləri stimullaşdırmaq üçün onlara pul mükafatı verilməsinə də münasibət bildirib: “Dünyanın nüfuzlu jurnallarında çıxan məqalələrdən müəyyən qədər bal toplanırsa, mütəmadi olaraq alimə əlavə maaş verilir. Belə bir prosedur dünyanın başqa universitetlərində də var. Bu, elm adamlarında, tədqiqatçılarda stimulaşdırıcıdır. Ancaq onların stimullaşdırılması üçün birdəfəlik yox, mütəmadi olaraq yaxşı olardı”.

NƏHAYƏT Kİ, CİDDİ ADDIMLAR ATILIR

“Ümumiyyətlə, məqalə sayı ilə elmi işlərin keyfiyyəti arasında korrelyasiya mövcuddur. Lakin məqalə sayının çox olması hər zaman keyfiyyətin göstəricisi deyil”, - deyər Kembric Universitetinin professoru Qərib Mürşudov bildirir: “Bu, yalnız elmi işlərin mövcudluğunu və alimlərin aktivliyini əks etdirir. Şübhəsiz ki, kəmiyyət və keyfiyyət bir-birindən fərqli anlayışlardır. Ancaq əgər kəmiyyət yoxdursa, keyfiyyətdən danışmaq çətin olardı. Bu aspektdə Çin elminin inkişafına nəzər yetirmək maraqlı olar. 1990-cı və 2000-ci illərdə Çində daha çox məqalə sayına diqqət yetirilirdi və təxminən 2010-cu illərdə Çindən çıxan elmi məqalələrin sayı Avropa və Amerikada çıxan məqalələrlə bərabər oldu. Lakin keyfiyyət baxımından bu məqalələr müqayisə olunmaz dərəcədə fərqli idi. 2010-cu illərin ortalarından etibarən Çin elmi dairələrində əsas diqqət keyfiyyətə yönəldildi və hazırda orada çıxan məqalələr Avropa və Amerika məqalələri ilə həm keyfiyyət baxımından müqayisə edilə bilər, həm də bəzən onları üstələyir”.

Rafiq Əliyev

Fotolar: Tapdıq Abdullayev-Global Photostock

ELMIN İNKİŞAFI İQTİSADİYYATA TƏSİR ETMƏLİDİR

Alimin fikrincə, keyfiyyəti ölçmək üçün müxtəlif meyarlardan istifadə etmək vacibdir: “Məsələn, jurnalların impakt faktorları bu məqsədlə istifadə edilən ən geniş yayılmış meyarlardan biridir. Baxmayaraq ki, bu yanaşma bəzən ziddiyyətli qəbul olunur. Elmin keyfiyyətinin əsas meyarı elmi nəticələrin ölkənin iqtisadiyyatına təsiri ilə ölçülə bilər. Lakin belə bir təsirin yaranması üçün elmi mühitin inkişafı və mütəxəssislərin hazırlanması mühümdür. Müşahidəmə görə, hazırda Azərbaycanda

elmin inkişafı sənayeyə və iqtisadiyyata əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərəcək səviyyədə deyil. Atılan addımlar alqışlanmalıdır, nəhayət, Azərbaycanda elmin inkişafına təkan vermək üçün ciddi addımlar atılır”.

MİN MANATLIQ MÜKAFAT PROBLEMLƏRİ HƏLL ETMƏYƏCƏK

Alim hesab edir ki, ümumiyyətlə, elm və təhsil sahələrində maaş strukturunda köklü dəyişikliklər edilməlidir. Hazırkı maaş strukturu qənaətbəxş deyil

və maaşların miqdarı çox aşağıdır: “Lakin maaş strukturunu elmi işlərin kəmiyyətini və keyfiyyətini ölçə bilən dəqiq mexanizmlər tətbiq edilmədən dəyişdirmək düzgün nəticə verməz. Ümid edirəm ki, hazırda istifadə olunan elmmetrik metodlar, tam mükəmməl olmasa da, maaş strukturunda və ümumiyyətlə elmin təşkilində islahatlar üçün

atılan ilk addımdır”.

Mükafatlara gəlinə, alim deyir ki, bu təcrübə inkişaf etmiş ölkələrdə və aparıcı müəssisələrdə adi bir praktikadır: “Əlbəttə, təkcə min manatlıq mükafat elmin təşkilində mövcud olan bütün problemləri həll etməyəcək. Lakin kiçik bir addım kimi buna müsbət baxıram”.

Qərib Mürşudov

Kartdan karta əməliyyatlarının HƏCMİ AZALACAQ

Ödənişləri POS-terminalla deyil, kartdan karta əməliyyatı vasitəsilə həyata keçirən sahibkarlar kütləvi şəkildə cərimələnirlər. Ekspertlər görülmə tədbirlərin kartdan karta köçürmələri azaldacağı qənaətinə gəlirlər.

AYGÜN ƏZİZ
aygunaziz@kaspi.az

“POS-terminal işləmir”, “POS-terminalın enerjisi bitib”, “texniki nasazlıq yaranıb” kimi cümlələrlə kartla ödənişi qəbul etməyən sahibkarlıq subyektlərinin işi çətinləşib. Belə ki, ödənişləri POS-terminalla deyil, kartdan karta əməliyyatı vasitəsilə həyata keçirən sahibkarlar kütləvi şəkildə cərimələnirlər. İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Dövlət Vergi Xidməti (DVX) Bakı şəhərində kartdan-karta köçürülməsinə görə 70 vergi ödəyicisinə maliyyə sanksiyaları tətbiq edib. Sahibkarlıq subyektlərinə protokollar tərtib olunub və maliyyə sanksiyalarının tətbiqi barədə qərarlar qəbul edilib.

DVX-dan bildirilib ki, nağdsız vəsaitin qəbulu yalnız POS-terminal vasitəsilə həyata keçirilməli və bu zaman vətəndaşlara POS-terminalın qəbzi ilə yanaşı, nəzarət-kassa aparatının çeki də təqdim edilməlidir. “İstehlakçıların hüquqlarının müdafiəsi haqqında” qanuna uyğun olaraq POS-terminalların quraşdırılması, “Elektron ticarət haqqında” qanuna əsasən isə istehlakçıların elektron ödəniş etmək imkanının yaradılması vergi ödəyicilərinin birbaşa vəzifəsidir.

Maraqlıdır, bu cərimələr ölkədə kartdan karta əməliyyatlarının həcmi azalda bilirmi?

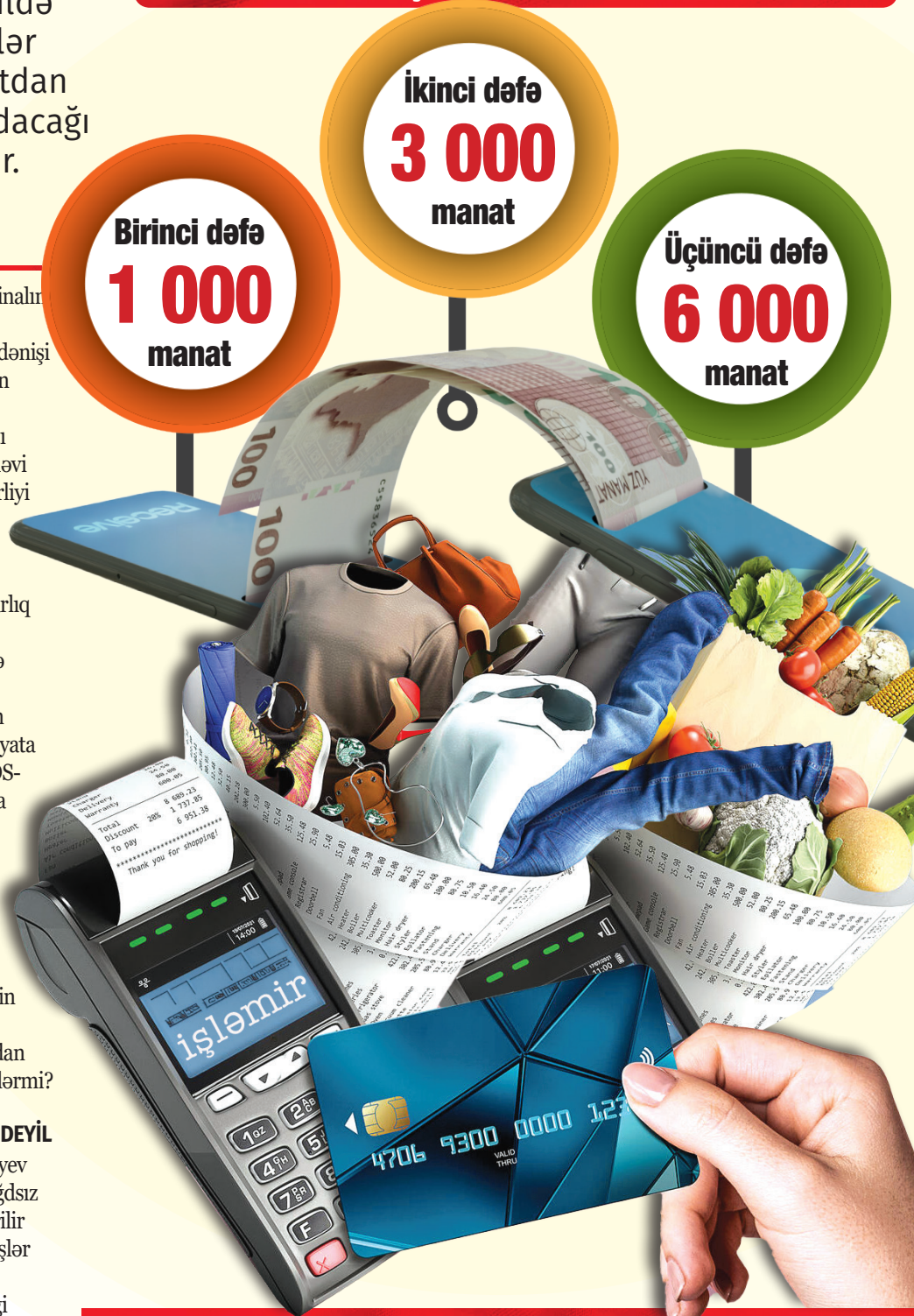
VERGİ ÖDƏYİCİLƏRİ BUNUN TƏRƏFDARI DEYİL

Vergi üzrə ekspert Mahmud Abasquliyev “Kaspi”yə açıqlamasında bildirdi ki, “Nağdsız hesablaşmalar haqqında” qanunda bildirilir ki, iki vergi ödəyicisi arasında olan ödənişlər banklar və ödəniş terminaları vasitəsilə həyata keçirilməlidir. Yeni vətəndaş vergi ödəyicisindən mal yaxud hansısa xidməti alırsa, aldığı malın və ya xidmətin məbləğini POS-terminal vasitəsilə ödəyə bilməlidir. “İstehlakçıların hüquqlarının müdafiəsi haqqında” qanunun yeddinci maddəsində bildirilir ki, alınan mallar 17 gün ərzində nəzarət-kassa aparatının çeki əsasında dəyişdirilə və ya geri qaytarıla bilər. Vergi ödəyiciləri isə POS-terminalda ödənişin tərəfdarı deyillər. Çünki POS-terminaldan istifadə etdikdə, nəzarət-kassa aparatının qəbzi də vətəndaşa təqdim edilməlidir. Yeni nəsil nəzarət-kassa aparatı Dövlət Vergi Xidmətinə inteqrasiya olunduğu üçün qurum sahibkarlıq subyektlərinin dövrüyəsini müəyyən edə bilər”.

Mahmud Abasquliyev

POS-TERMINAL QURAŞDIRILMASINDAN, İSTİFADƏSİNDƏN, NƏZARƏT-KASSA APARATININ QƏBZİNİN VERİLMƏSİNDƏN İMTİNA EDƏN ŞƏXSLƏR CƏRİMƏ OLUNURLAR

Qeyri-legal satış

Mütəxəssis deyir ki, vətəndaş nağdsız ödəniş edərkən sahibkarlıq subyektlərinin POS-terminalı təqdim etməməsi qeyri-legal satış hesab olunur: “Sahibkarlar qeyri-legal satış həyata keçirərək özləri üçün gəlir əldə etməyə çalışır, bu da vergidən yayınma sxemini formalaşdırır. Buna görə də Vergi Məcəlləsinin 58.7-ci maddəsində deyilir ki, əhali ilə pul hesablamalarında, POS-terminal quraşdırılmasından, istifadəsindən, nəzarət-kassa aparatının qəbzinin verilməsindən imtina edən şəxslər birinci dəfə 1 000 manat, təqvim ili ərzində ikinci dəfə qaydanı pozduqda 3 000 manat, üç və daha çox səhvə yol verdikdə 6 000 manat cərimə olunurlar. Hazırda bununla bağlı DVX ciddi şəkildə yoxlamalar aparır, hətta bəzi banklarda da kartdan karta ödənişlərdə komissiyalar tutulur. Bir müddət sonra kartdan karta əməliyyatlar azalacaq və dövrüyə çoxalacaq”.

Vergi mütəxəssisi Anar Bayramov deyir ki, kartdan karta

əməliyyatlarla ödənişləri qəbul edən vergi ödəyicilərinə qarşı maliyyə sanksiyaları ilə bağlı tədbirlər davam etdiriləcək:

“Bu, hazırda ən aktual problemlərdəndir. Görülmə tədbirlər artıq bəhrəsini verir. Əvvəllər kassa aparatının, POS-terminalın quraşdırılması problem idisə, bu sahədə ciddi nəzarət tədbirlərindən sonra demək olar ki, Bakı şəhəri üzrə bütün sahibkarlıq subyektlərində nəzarət-kassa aparatı və POS-terminallar quraşdırılıb. Lakin bu, problemin həlli demək deyil. Təəssüflər olsun ki, POS-terminalların quraşdırılması vizual xarakter daşıyır və bəzi hallarda kiçik sahibkarlar, hətta orta sahibkarlar belə, ödənişləri qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş qaydada qəbul etmirlər. Bu da ciddi şəkildə onların dövrüyələrinin gizlədilməsinə, vergidən yayınlmalarına gətirib çıxarır”.

Kartdan karta ödənişlər son vaxtlar dəb halını almışdı

Mütəxəssisin sözlərinə görə, kartdan karta ödənişlər son vaxtlar dəb halını almışdı, hətta bəzi satıcılar piştaxtaların önündə kart nömrələrini yazıb, nağdsız ödəmələrlə bağlı alıcılarını “məlumatlandırır”dılar: “Biz dəfələrlə kartdan karta ödənişlərin vətəndaşlar üçün təhlükəli olması ilə bağlı çıxışlar edirdik. Vətəndaş POS-terminal tələb edərkən, ondan ödənişin karta köçürülməsi tələb olunduqda “ÖDV geri al” kimi onların xeyrinə olan layihələrdən istifadə edə bilmir, hətta bəzi hallarda ödəniş alıcının bank hesabından çıxır, amma texniki xəta olduğu üçün qarşı tərəfin hesabına oturmur. Bu zaman alıcıdan pulu təkrar

ödəməsi tələb olunur və alıcı ikiqat ziyanə düşür. Bu proseslər vergi orqanlarını da ciddi şəkildə narahat edirdi, məhz bu səbəbdən operativ tədbirlər həyata keçirildilər”.

NƏZARƏT TƏDBİRLƏRİ PROBLEMİ HƏLL EDƏCƏKMİ?

Bəs görəsən nəzarət tədbirləri problemi aradan qaldıracaqmı? Mütəxəssis vurğulayır ki, cəza tədbirləri problemin tam şəkildə aradan qaldırılmasına nail olmayacaq: “Amma ciddi şəkildə azalmaya gətirib çıxaracaq ki, biz bunu artıq təcrübədən də görürük. Ən azından, mağazalardan piştaxtalardan artıq həmin kart hesabları yığışdırılıb. Həmçinin POS terminala ödəniş etmək istəyəndə, maliyyə sanksiyasından çəkindikləri üçün ödənişləri qəbul edirlər. Təbii ki, mərkəzdən

kənara getdikcə nəzarət tədbirləri zəifləyir. Bu, həmişə belə olur, şəhər mərkəzlərində nəzarətin güclü olduğu yerlərdə ciddi qanun pozuntuları olmur, amma nəzarətin zəif olduğu yerlərdə problem qalmaqda davam edir. Amma maliyyə sanksiyalarının tətbiqi ilə yanaşı, alıcıların da nağdsız əməliyyatlardan istifadə etməsi üçün görülən stimullaşdırıcı tədbirlər bu cür qanun pozuntularının aradan qaldırılmasına kömək olacaq”.

Anar Bayramov

“Bakcell” “Birinci” tarifini təqdim edir

Innovasiya və sürət lideri “Bakcell” ölkənin ilk rəqəmsal bankı “Birbank” ilə əməkdaşlıq çərçivəsində yeni “Birinci” tarif paketini təqdim edir.

Abunəçilər “Birbank” mobil tətbiqinə “Bakcell” nömrəsi əlavə etməklə “Birinci” tarifinə qoşula, onu idarə edə və dərhal “Trendyol”, “Umico”, “Birbank” və “M10” kimi platformalarda xüsusi üstünlüklərdən yararlanırlar. “Birinci” tarifi daxilində “Bakcell” müştərilərinə ölkədaxili zənglər üçün dəqiqələr, əsas internet balansı, sosial şəbəkələr üçün əlavə internet balansı təqdim olunur. Bundan əlavə, tarifi qoşulan abunəçilər “Trendyol”-da alış-veriş zamanı ayda 2 dəfə 10% endirim və ödənişsiz “Umico Premium” abunəliyi əldə edə bilərlər. Eyni zamanda, müştərilər “Birbank” kartları ilə əməliyyatlar və “m10”-la QR ödənişlər zamanı əlavə keşbek qazanacaqlar. “Birinci” tarifi başlanğıc qiyməti 6.9 AZN-dir.

Qeyd edək ki, “Bakcell” abunəçiləri “Birinci” tarifinə yalnız “Birbank” mobil tətbiqi vasitəsilə qoşula bilərlər. Tarif paketi ilə bağlı ətraflı məlumat “Bakcell” və “Kapital Bank”-ın rəsmi saytlarından və ya sosial şəbəkə hesablarından əldə etmək olar. Gələcəyə hədəflənən yeni brend strategiyası ilə “Bakcell” ölkəmizdə abunəçilərə innovativ xidmət və məhsullar təqdim edir. Şirkət qarşıdakı dövrdə bir sıra yeni məhsulları abunəçilərinin ixtiyarına verəcək.

“Azerconnect Group” BMT-nin Qlobal Sazişinə qoşulub

BMT-nin Qlobal Sazişinə qoşulmaqla “Azerconnect Group” ətraf mühit, sosial və korporativ idarəetmə prinsiplərinə, BMT-nin Dayanıqlı İnkişaf Məqsədlərinin təşviqinə sadıqlığını nümayiş etdirir.

Azərbaycanın ən böyük İKT şirkəti “Azerconnect Group” Birləşmiş Millətlər Təşkilatının (BMT) Qlobal Sazişinə üzv olub. Dünyanın 160-dan çox ölkəsindən nüfuzlu təşkilatları bir araya gətirən təşəbbüs, biznesin sosial məsuliyyətinin artırılması və bu sahədə dayanıqlı inkişaf prinsiplərinə uyğunluğunun stimullaşdırılması məqsədini daşıyır.

BMT-nin Qlobal Sazişinə qoşulmaqla “Azerconnect Group” ətraf mühit, sosial və korporativ idarəetmə (ESG) prinsiplərinə, eyni zamanda, BMT-nin Dayanıqlı İnkişaf Məqsədlərinin təşviqinə sadıqlığını nümayiş etdirir. Şirkət, həmçinin dayanıqlı inkişaf istiqamətində Qlobal Sazişin prinsiplərini öz fəaliyyət və strategiyasına tətbiq edəcəyini bəyan edir.

“Azerconnect Group” innovativ, yüksəkkeyfiyyətli

və geniş əhatə dairəsinə malik telekommunikasiya xidmətləri, həmçinin həyata keçirdiyi müxtəlif layihələrlə ölkə iqtisadiyyatının inkişafına, o cümlədən Azərbaycanın regionun rəqəmsal mərkəzinə çevrilməsinə töhfə verir. Şirkət effektivliyi artıran, inkişafı sürətləndirən və gündəlik həyatı asanlaşdıran rəqəmsal həllər təqdim etməklə fərdlərin, icmaların və bizneslərin imkanlarını genişləndirir. “Azerconnect Group” artıq dayanıqlı inkişaf və sosial məsuliyyət sahələrində bir sıra effektiv təşəbbüsləri reallaşdırıb. Bu təşəbbüslərə ətraf mühitin qorunması, enerji səmərəliliyinin artırılması, tullantıların idarəedilməsi, əməkdaşlar üçün rahat iş mühitinin yaradılması, onların şəxsi inkişafı üçün proqramlar və müxtəlif layihələr vasitəsilə cəmiyyətə dəstək tədbirləri daxildir.

Ətraf mühitin qorunması sahəsində həyata keçirilən layihələr barədə

“Azerconnect Group” tətbiq etdiyi innovativ biznes modeli və şəbəkələrin optimallaşdırılması sahəsində həyata keçirdiyi tədbirlər nəticəsində hər il təxminən 60%-dək enerjiyə qənaət edir. Bu da ildə 53 min meqavat elektrik enerjisinə bərabərdir. Şirkət tərəfindən, həmçinin günəş enerjisi ilə çalışan baza stansiyası pilot layihə kimi istifadəyə verilib.

“Azerconnect Group” əməkdaşların rifahı, onların şəxsi və peşəkar inkişafı, iş yerində gender bərabərliyi, inklüzivliyin təşviqi istiqamətində davamlı olaraq təşəbbüslər həyata keçirir. Artıq bir neçə ildir ki, əməkdaşların iş və şəxsi həyatı arasında balansın qorunmasına töhfə verən hibrid iş rejimi proqramı – “FLEXcellence” tətbiq edilir.

Cari ildə şirkət tərəfindən əməkdaşları karyera inkişafı üçün lazım olan resurslar, təlimlər və imkanlarla təmin edən “Azerconnect Group Mükəmməllik Mərkəzi” təqdim edilib. İcra olunan uğurlu layihələr nəticəsində “Azerconnect Group” beynəlxalq audit şirkəti “Deloitte” tərəfindən təsis olunmuş “Best Managed Companies Azerbaijan 2024” müsabiqəsinin qalibi seçilib. Şirkət, eyni zamanda, ardıcıl iki dəfə “Top Employers Institute” (Ən Yaxşı İşəgötürənlər İnstitutu) tərəfindən “Ən yaxşı işəgötürən” mükafatına layiq görülməyə yeganə yerli şirkətdir. Cari ildə “Azerconnect Group”-a, həmçinin BMT-nin İnkişaf Proqramı tərəfindən “Gender Inklüziv İş yeri” mükafatı təqdim olunub.

HADİSƏ “TRENDYOL”UN “SUPER ALİŞ-VERİŞ GÜNLƏRİ”Nİ TANIDIR

“Trendyol”un Azərbaycandakı müştəriləri üçün həyata keçirdiyi “Super alış-veriş günləri” kampaniyasının reklam siması Türkiyənin pop ulduzu, unudulmaz performanslı və səhnə şousu ilə izləyicilərin rəğbətini qazanan Hadisədir.

Müştərilərə əsl endirim festivalı əhval-ruhiyyəsini yaşadacaq “Super alış-veriş günləri” nə özəl olaraq hazırlanan “Trendyol təbii ki” adlı tanıtım melodiyasını isə Azərbaycanın “Eurovision”

təmsilçisi, müğənni Fahree (Fəxri İsmayilov) səsləndirib.

Həmçinin noyabrın 6-dan başlayaraq “Trendyol”un instaqram səhifəsini izləyən və dostlarını işarələyən istifadəçiləri şirkətdən hədiyyə

gözləyir.

Bu şərtləri yerinə yetirən iştirakçılar arasından 10 nəfər təsadüfi seçilmə təyinat olunacaq.

Qaliblər Hadisənin dekabrın 7-si Bakıda keçiriləcək konsertinə biletdən qazanacaqlar.

Qeyd edək ki, “Super alış-veriş günləri” “Trendyol” istifadəçilərinə seçilmiş məhsullar

üçün 60 faizədək endirim fərsəti verir. Əlavə olaraq, alış-veriş həvəskarları “SUPER20” kodu ilə 20 faiz endirim imkanını qazanaraq arzuladıqları məhsula sahib olacaqlar.

İndi Mahir stabilliyi qorumalı, Almaniyadakı uğurlarını yığmada da təkrarlamaqlıdır. Azarkeşlərin ondan gözləntiləri çox böyükdür.

Azərbaycan böyük futbol ölkəsi deyil və beynəlxalq arenada da bu idman növündə ciddi nəticələrimiz çox azdır. Qocaman yerli azarkeşlər Ələkbər Məmmədovun ötən əsrin ortalarında Moskva “Dinamo”sunun heyətində “San Siro”da “Milan”a vurduğu dörd qolu, Anatoli Banişevskinin SSRİ milli komandasında dünya üçüncüsü olmasını xatırlaya bilərlər. Nisbətən sonrakı nəsil İqor Ponomaryovun Olimpiya çempionu olmasına, Nazim Süleymanovun “Alaniya”da Rusiyanın ən güclüsü adını qazanmasına, Vəli Qasimovun “Betis”, “Albasete” kimi komandalarda uğurlu çıxışına şahidlik ediblər. Müasir dövrdə isə belə nümunələr yox dərəcəsindədir. Yalnız “Qarabağ”ın avrokuboklarda göstərdiyi nəticələri istisna etmək olar. Düzdür, son illərdə ölkə xaricində forma geyinən azərbaycanlı futbolçuların sayı artan xətt üzrə gedirdi. Ancaq onların bir çoxu artıq geri qayıdıblar. Araz Abdullayev, Kamran Ağayev, Ramil Şeydayev, Musa Qurbanlı kimi adlar son illərdə böyük ümid bəslənməsinə baxmayaraq, xaricdə uğurlu ola bilmədilər və tezliklə geri qayıtdılar.

XARAKTER GÖSTƏRƏN MAHİR

Müasir Azərbaycan futbolunda legioner həyatı digər oyunçulardan fərqlənən bir ad var. Söhbət son illərin ən perspektivli oyunçusu hesab edilən Mahir Emreliyə gedir. Düzdür, Anton Krivotsyuk, Cəlal Hüseynov kimi futbolçularımız da ölkə xaricində “duruş gətirməyi” bacarırlar. Lakin Emrelinin çıxış etdiyi liqaların və klubların səviyyəsi onu fərqləndirmək üçün əsas verir. Yeganə belə nümunə olduğu üçün futbolsevərlərin ona diqqəti də, üzərindəki təzyiq də daha çoxdur.

“Bakı” klubunun yetirməsi olan Mahir uzun illər “Qarabağ”da uğurlu performansı ilə diqqət cəkdi və 2021-ci ildə Polşa “Legiya”sına transfer olundu. O, artıq üç ildən artıqdır Avropa klublarında forma geyinir, çətinliklərlə üzləşməsinə baxmayaraq geri qayıtmamaqla xarakter göstərir. Əslində, Emrelinin “Legiya” karyerası çox uğurlu başlamışdı. O, həm çempionatda, həm də avrokuboklarda qollarını sıralayırdı. Lakin azarkeşlərlə yaşadığı bəxtsiz münəqişə irəli xətt

oyunçusunun Varşava klubunu tərk etməsi ilə nəticələndi. Uzun hüquqi çəkişmələrdən sonra o, Xorvatiyanın “Dinamo” (Zaqreb) klubuna keçdi. Futbolçu burada zaman-zaman şans qazansa, hətta qollar vursa da, gənc və perspektivli yerli oyunçularla rəqabəti uduzaraq, əvvəlcə Türkiyə “Konyaspor”una icarəyə verildi. Geri qayıtdıqdan sonra da onun üçün çox şey dəyişmədi. Yenə daha çox ehtiyatda qalan 27 yaşlı oyunçunun Azərbaycana, keçmiş klubu “Qarabağ”a qayıda biləcəyi gözlənilirdi. Ancaq o, geri addım atmadı, şansını bir daha yoxlamaq üçün bu dəfə daha qərbə üz tutdu.

“NÜRNBERQ”DƏ ƏLA PERFORMANS

Hələ “Legiya”da çıxış edərkən Mahir Emrelinin növbəti dayanacağına Almaniyaya olacağı gözlənilirdi. Gec də olsa, o, bu ölkəyə üz tutdu. Hücumçu ötən yay keçdiyi II Bundesliqa klubu “Nürnberg”də əla performans sərgiləyir. O, altı çempionat matçında üç qolla yadda qalıb. Kubokda isə Bundesliqa təmsilçisi “Hoffenhaym”la qarşılaşmada fərqlənməsi ilə diqqət cəkib. Yerli media qol imkanlarından maksimum yararlanmadığına görə bəzən forvardı tənqid edir, lakin onun statistikasi heç də pis deyil. Mövsümün əvvəli olduğunu və Mahirin komandaya yeni qoşulduğunu nəzərə alsaq, yaxın gələcəkdə performansını daha da

bu tempdə davam edərsə. İndiki məqamda forvard Nürnberg

təmsilçisinin əsas heyət üzvüdür. II Bundesliqada ilk oyunları zədə səbəbindən buraxan Mahir altıncı turdan etibarən bir qayda olaraq start heyətdə yer alır. Ən əsası, komandanın baş məşqçisi Miroslav Kloze ona etibar edir. Ötənlərin məşhur hücumçusu son açıqlamalarının birində Mahirin topla və topsuz necə hərəkətli olduğundan və bunun komandaya müsbət təsirindən bəhs edib. Emrelinin əsas üstünlüyü hücum xəttinin bütün zonalarında oynamaq bacarığıdır. Kloze isə üç hücumçulu sistemdən istifadə edir ki, bu da futbolçumuzun həm oynamaq, həm də özünü göstərmək şanslarını artırır. II Bundesliqa kifayət qədər nüfuzlu yarışdır. “Nürnberg” kimi köklü klubda oynamaq, Kloze kimi adın rəğbətini qazanmaq asan deyil. Mahirin Bundesliqaya yolu da mümkünsüz görünür. “Nürnberg” hazırda ilk “üçlük”dən cəmi üç xal geri qalır.

ƏN POTENSİALLI AZƏRBAYCANLI FUTBOLÇU

MAHİRDƏN MİLLİ GÖZLƏNTİLƏR

Emreli həm karyera yoluna, həm oyunçu keyfiyyətlərinə görə hazırkı yığma komandada, bəlkə də, gözləntinin ən çox olduğu futbolçudur. Bu da əslində təbiidir. Son illərdə heç bir oyunçumuz onun qədər tanınmış klublarda çıxış etməyib. Mahirin artıq 27 yaşı var və o, indi millinin əsas lideri olmalı, komandanı arxasınca aparmalı idi. Bəzi qarşılaşmalarda, haqiqətən, yığmaya faydası dəyşə də, hələlik özünü lider kimi təsdiqlədiyini söyləmək mümkün deyil. Əksinə, yığma

karyerası gözləntilərin çox altındadır. Uğurlu legioner həyatı, xüsusən son zamanlar “Nürnberg”dəki performansı ilə Mahir azarkeşlərin rəğbətini qazanıb. İndi o, stabilliyi qorumalı, son illərin ən potensiallı azərbaycanlı futbolçusu kimi bacarığını tam ortaya qoymalı, ölkəmizi xaricdə layiqli şəkildə təmsil etdiyi kimi milli komandada da bir lider kimi çəkisini ortaya qoymalıdır. Beləliklə, Mahir Emreli gənc nəsil üçün də yaxşı nümunə ola, futbolumuzda yeni cığır aça bilər. Buna çox ehtiyac var.

